

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər

Xızıda 91 ədəd partlamamış sursat aşkarlandı

yazısı səh.2-də

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 23 oktyabr 2017-ci il Bazar ertəsi № 218 (6832) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Putinin Azərbaycan planları - Jirinovskinin dilində

Kremlin SSRİ-ni "diriltmək" layihəsi yeni qiyafədə; LDPR liderini danışıqlar kimlərdir?...

yazısı səh.6-da

Sabiq nazirin İslam dini ilə bağlı fikri aranı qatdı - sərt reaksiyalar

yazısı səh.13-də

Gürcüstanda güllələnən azərbaycanlı namizəd qalib oldu: Borçalıda da hakim partiya qazandı

yazısı səh.4-də

Müxalifət "Avropa Şurasından çıxmaq" çağırışlarını dəstəkləmədi - "Tribunanı erməniyə vermək olmaz"

yazısı səh.9-da

Sərkisyanın cavabı İstanbuldan verildi - düşməyə sərt ismarış

yazısı səh.11-də

Yoxlamalar dayandırıldı, bəs keyfiyyətə nəzarət?

yazısı səh.10-da

Paytaxtda "böyük süküntü"nü ləngidən səbəblər

yazısı səh.5-də

Rusiya yenə ermənilərə qahmar çıxdı - qalmaqal

yazısı səh.3-də

Keçmiş əməliyyatçı:

"SSRİ vaxtında şagirdlərin bir-birini bıçaqlaması böyük sensasiya idi, indi isə..."

yazısı səh.14-də

Maltalı jurnalistin qətlində Liviya versiyası

yazısı səh.12-də

SSRİ-nin miras qoyduğu problem öz həllinə doğru

XƏZƏRİN "QARABAĞ PROBLEMİ" - İRAN BİR ADDIM GERİ DURSA...

Sahilyanı ölkələrin birgə əməkdaşlığı dənizin yekun statusunu tezləşdirməyi qaçılmaz edib; prezidentlərin 1 noyabr Tehran zirvə görüşü bəzi "İ"lərin üzərinə nöqtə qoya bilər; ekspertlər deyirlər ki...

musavat.com
Togrul İsmayil

yazısı səh.8-də

Ərzaq mafiyasından xalqa ölümcül zərbə - bazara saxta yağlar çıxarılır

Artıq bəzi işbazlar hərəkətə keçiblər; Eyyub Hüseynov: "Bu sahədə vəziyyətin daha da kəskinləşəcəyini gözləyirik, çünki..." yazısı səh.5-də

Natiq Miri

Ekspertdən 4 xainin cəzalandırılması ilə bağlı maraqlı şərh

yazısı səh.3-də

Qüdrət Həsənzadə: "Rusiyadan açıq şəkildə soruşulmalıdır ki..."

yazısı səh.7-də

Əli Məsimli: "Valyutadəyişmə məntəqəsi açmaq üçün şərtlər çox ağırdır"

yazısı səh.10-da

Kremlin "boz kardinal"ı azərbaycanlı milyarderin şirkətinə göz dikib?

Rusiyanın dövlət neft şirkəti "Rosneft"-in prezidenti, Kremlin "boz kardinal"ı İqor Seçin jurnalistlərin sualına cavab olaraq deyib ki, onun heç vaxt "Lukoil" şirkətini almaq niyyəti olmayıb. "Biz lap əvvəldən "Lukoil"-un əldə olunmasına maraq göstərməmişik" - Seçin bu günlərdə Veronedə keçirilən Avrasiya iqtisadi forumu zamanı bildirib.

Virtualaz.org xatırladı ki, İqor Seçinlə "Lukoil" şirkətinin azərbaycanlı prezidenti, milyarder Vahid Ələkbərov arasında münasibətlər yaxşı deyil. Dəfələrlə Rusiya mətbuatında belə xəbərlər yayılıb ki, Seçin Ələkbərovun biznesinə göz dikib və "Lukoil"-u əldə etməyə çalışır.

Lakin "Rosneft" prezidenti, Rusiyanın az qala ikinci ən qüdrətli adamı sayılan Seçin deyib ki, belə şeyləri qəsdən yayırlar və məqsəd "Lukoil"-un kapitalaşmasını yüksəltməkdir. "Müeyyən əjotaj yaradırlar ki, "Lukoil"-un səhmlərinin dəyəri qalxсын" - o deyib.

Seçin "Rosneft"-in "Lukoil"-u almaq planları haqda şeyi-ələri şərh edərkən habelə məşhur sovet filmi "Qafqaz əsiri"-ndən də misal gətirib. "Sovet filmi "Qafqaz əsiri" yadımdadır? Şuriki milis bölməsində dindirirlər, sonra o "çasovninin" dağıntıları haqda deyir: "Bağışlayın, "çasovni"-ni də (qədimdə xristianların dua etməsi üçün tikilən, qurbangahı olmayan kiçik kilsə) mən dağıtmışam?"

Vahid Ələkbərovun "Rosneft"-in "Lukoil"-un səhmlərini almaq imkanının olmaması haqda dediklərinə gəldikdə isə Seçin bunun "oyunda iştirak etmək təklifi" kimi göründüyünü deyib.

Bundan əvvəl Vahid Ələkbərov "The Financial Times"-ə müsahibəsində bildirmişdi ki, "Rosneft" onun şirkətini almaq üçün birtərəfli cəhdlər göstərməyəcək, çünki bunun üçün müvafiq mexanizm işlənib hazırlanıb. "Əgər biz özümüz satılmırıqsa, almağın başqa mexanizmi yoxdur" - o bildirib.

Seçinin sözlərinə görə, bazarda həmişə bu cür şeylər yayılarda nəyə görə "Rosneft"-in adını halladırlar. "Allah özün saxla, sən bizi bu işə qoşma" - Seçin kinayə ilə əlavə edib.

Xızıda 91 ədəd partlamamış sursat aşkarlandı

Ərazilərin Minalardan Təmizlənməsi üzrə Milli Agentlik (ANAMA) Xızı rayonu ərazisində yerləşən Müdafiə Nazirliyin N saylı hərbi hissəsinin sursat anbarında baş vermiş partlayışla əlaqədar Agentlik tərəfindən keçirilmiş təcili təxirəsalınmaz əməliyyat barədə gündəlik operativ məlumat yayıb.

ANAMA-dan APA-ya verilən məlumata görə, oktyabrın 21-də partlayış baş vermiş hərbi hissənin ətrafına baxış keçirilib, 91 ədəd partlamamış hərbi sursat (PHS), 28 ədəd partlamış-yanmış mərmii qalıqları və 1 181 kq yandırma məhsulu aşkar edilərək götürülüb. Nəticə etibarilə 574 600 kv.m (57.46 ha) ərazi yoxlanılıb.

Ümumiyyətlə, 49 gün ərzində 12 ev, 46 evin heyətyanı sahəsinə, 13 ferma ərazisinə, 41 əkin sahəsinə, 12 otlaq sahəsinə, 2 məktəb ərazisinə, 3 dəmiryolu xəttinə, 1 rabitə qovşağına, 1 telestudiya ərazisinə, 2 kənd qəbiristanlığına, 1 su kanalına, 1 istixanaya, 1 hərbi şəhəriyə, 1 kənd məscidinin yaxınlığına, su stansiyasına, Bakı-Novorossiysk neft kəmərin Xızı rayonundan keçən hissəsinə, neft quyusunun ətrafına, baliqçılıq və zeytunculuq təsərrüfatına, eko-turizmin heyətyanı sahəsinə, dəniz sahilinə, taxıl anbarının yaxınlığına yol kənarına, Samur-Abşeron kanalı istismar idarəsinin Taxta körpü-Ceyranbatan kanalının içərisinə, ətrafına, dükerlərə baxış keçirilib, 13 125 ədəd partlamamış hərbi sursat (PHS), 5 411 ədəd partlamış-yanmış sursat qalıqları və 45 788 kq yandırma məhsulu aşkar edilərək götürülüb. Nəticə etibarilə 49 037 508 kv.m (4 904 ha) ərazi yoxlanılıb. Bununla yanaşı, Xızı rayonun Giləzi qəsəbəsi, Sitalçay, Yeni Yaşma, Şurabad kəndləri ərazisində 8 868 nəfər yerli sakin arasında mina təhlükəsizliyinə dair maarifləndirmə təbliğatı aparılıb.

Azərbaycan və Türkiyə prezidentləri Bakıdan qatarda çıxacaqlar

"Aydın sonunda mən Bakıya Bakı-Tiflis-Qars dəmir yolu dəhlizinin açılış mərasiminə gələcəyəm. Biz bu səfərə iki gün ayırmışıq". Virtualaz.org bildirir ki, bunu Türkiyə prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan İstanbulda "Space" telekanalı müxbirinin sualını cavablandırarkən deyib.

Ərdoğan əlavə edib ki, magistrallın tənənəli açılış mərasimindən başqa o, Bakıda həmçinin Azərbaycan - Türkiyə Yüksək Səviyyəli Strateji Əməkdaşlıq Şurasının iclasında iştirak edəcək. Ərdoğanın sözlərinə görə, o, yeni marşrut üzrə Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev ilə birgə qatarda

keçmək niyyətindədir.

"Bundan başqa, Türkiyə, Azərbaycan və Gürcüstan arasında danışıqlar aparılacaq. Mənim qardaşım İlham Əliyev başqalarına da dəvətlər göndərəcək, təbii, onlar da Bakıya gələcək və bu çox gözəl hadisənin şahidi olacaqlar", - deyərək Ərdoğan vurğulayıb.

"2019-cu ildə bəzi kirli əməliyyatlara şahid olacağıq" - Türkiyə baş nazirinin müaviniindən qorxunc açıqlama

Türkiyə baş nazirinin müavini Bəkir Bozdağ 2019-cu ildə ölkəsinin sıxıntılı və ağır günlər keçirəcəyini deyib. O, "Görəcəksiniz, Türkiyədə bir çox kirli əməliyyatlara şahid olacaqsınız", - deyərək qeyd edib.

Musavat.com xəbər verir ki, B.Bozdağ bu sözləri Ağrı Mədəniyyət və Konqres Mərkəzində təşkil edilən konfransdakı çıxışı zamanı bildirib. Türkiyə iqtisadiyyatı haqqında müsbət fikirlər söyləyən B.Bozdağ iqtisadiyyatın çökümə səbəblərini də izah edib: "Niyə çökmür iqtisadiyyatımız, bilirsiniz? Yaxşı bir atalar sözü var: "At sahibinə görə kişnəyər". Siz ata sahibini mindirdiniz. Rəcəb Tayyib Ərdoğan bu ata siz çıxardınız. At zirvəyə qalxdı, bu atı durdurmağa heç kəsin gücü yetməz".

2019-cu ildə Türkiyədə baş tutacaq prezident seçkilərində bəzi hadisələrin yaşanacağından anonsunu verən B.Bozdağ daha bir qeyd edib: "Çevriliş cəhd zamanı yox edə bilmədikləri Ərdoğanın və onun yaxın ətrafını bu xalqın eli ilə vurmaq istəyirlər. Hesab-kitab işidir, bu... Bu işin içində, sadəcə, K.Kılıçda-roğlu yox, bütün dünya var. Onlar bunu anlamalıdır ki, bizim millət birisini sevdimi, ona qucaq açdımı ona sona qədər sahib çıxar. 2019-cu ildə özünüz də şahidi olacaqsınız. Türkiyədə

seçicilərin, bir çox insanların iradəsini qırmaq üçün kirli əməliyyatlara əl atacaqlar. FE-TÖ bir yandan. PKK bir yandan. Hətta bu kirli əməliyyatlara bəzi ölkələrin keşfiyyət orqanlarının da qoşulma ehtimalı var. Hansı ki, o keşfiyyət orqanları hazırda ölkəmizdəki bəzi yerli media orqanlarına və terrorçu qruplara dəstək verirlər".

□ Turan ORUC

Qəzet, jurnal və kitab əldə etməyin ən rahat yolu!

Siz sifariş edirsiniz, biz istədiyiniz ünvana çatdırırıq!

Xaricdə və Azərbaycanda nəşr olunan bütün qəzet və jurnallara abunə olmaq, həmçinin Rusiyada və Azərbaycanda nəşr olunan kitabları daha sərfəli qiymətə və daha qısa vaxt ərzində əldə etmək üçün sadəcə zəng etməyiniz və ya email yazmağınız kifayətdir.

Telefon: (012) 434 93 01, 434 01 33

Netanyahu Bərzaninin lobbiciliyinə başladı

İsrailin baş naziri Benyamin Netanyahu İraq Kürd Muxtariyyətinə dəstək olmaq üçün dünyada lobbicilik fəaliyyətinə start verib. Axaş.az xəbər verir ki, bu barədə informasiyanı "Röyter" agentliyi özünün etibarlı mənbələrinə istinadən yayıb.

Agentliyə danışan mənbə Netanyahu bunun üçün Almaniya kansleri Angela Merkel və Rusiya Prezidenti Vladimir Putinə telefonla zəng etdiyini bildirib: "İsrail Milli Təhlükəsizlik Müşaviri gələn həftə ABŞ rəhbərliyi ilə görüşəcək. Burada kürd məsələsi yenidən gündəmə gətiriləcək. Üstəlik, İsrail Kəşfiyyət naziri Yisrael Katz cümə günü mətbuata Netanyahu üçün əsasən kürdlər üçün lobbiciliyi ABŞ, Rusiya, Fransa və Almaniya da etdiyi ilə bağlı açıqlama da verib".

Bu gün Bakıda çiskin olacaq

Bu gün Bakıda və Abşeron yarımadasında hava şəraitinin dəyişkən buludlu olacağı, aralıq tutulacağı gözlənilir. Ekologiya və Təbii Sərvətlər Nazirliyinin Milli Hidrometeorologiya Departamentindən verilən məlumata görə, günün birinci yarısında yarımadaın bəzi yerlərində çiskinli yağış olacağı ehtimalı var.

Arabir güclənən şimal-qərb küləyi əsəcək. Havanın temperaturunun gecə 11-15° isti, gündüz 16-18° isti, Bakıda gecə 13-15°, gündüz 16-18° isti olacağı gözlənilir. Atmosfer təzyiqi 758 mm civə sütunundan 767 mm civə sütununa yüksələcək. Nisbi rütubət gecə 75-80 %, gündüz 60-70 % olacaq.

Azərbaycanın rayonlarında oktyabrın 23-də hava şəraiti əsasən yağmursuz olacaq, səhər bəzi yerlərdə duman, çiskin olacağı, gün ərzində əsasən şimal və şərq rayonlarında şimşək çaxacağı, arabir yağış yağacağı gözlənilir. Leysan xarakterli intensiv olacağı ehtimalı var. Qərb küləyi ayrı-ayrı yerlərdə arabir güclənəcək. Havanın temperaturunun gecə 9-14°, gündüz 17-22° isti, dağlarda gecə 3-8°, gündüz 9-14° isti olacağı gözlənilir.

"Baxış bucağı"

Azərbaycanla Avropa Şurası Parlament Assambleyası (AŞ PA) arasında yaşanan gərginlik parlamentin son iclasında da geniş müzakirə mövzusu oldu. Bir sıra deputatların sərt mövqeyinə rəğmən, parlament sədri hələlik rəsmi Bakının qurumu tərk etmək niyyətində olmadığını bəyan etdi. Müzakirələrin yekununda səslənən fikirlərin ümumi məcmusunun hazırlanıb sənəd halında AŞ PA rəhbərliyinə göndərilməsinə də qərar verildi.

Mövcud durumu deputat, Milli Məclisin Hüquq siyasəti və dövlət quruculuğu komitəsinin üzvü Qüdrət Həsənquliyevlə təhlil etdik. Ancaq söhbətimiz yalnız Bakı-Strasburq münasibətlərini əhatə etmədi, Rusiyanın Azərbaycana təzyiqlərindən, Qarabağ məsələsindən də danışdıq.

- **Qüdrət bəy, parlament sədrinin dediyi kimi, 68 ildir dünyanın heç bir ölkəsinə qarşı tətbiq olunmayan maddə Azərbaycana tətbiq olunarsa, o halda rəsmi Bakının Avropa Şurası ilə bağlı yekun mövqeyi, qərarı necə olmalıdır? Avropanın aparıcı qurumlarından biri ilə yaranmış hazırkı böhrandan necə çıxmaq olar?**

- Bundan əvvəl biz bir dəfə də Avropa Parlamenti ilə problemlər yaşamışıq. Elə həmin problemin nəticəsində Azərbaycan Avronestdə fəaliyyətini bir müddət dayandırdı. Sonradan Avropa Parlamentinin rəhbərliyi ilə müəyyən danışıqlar oldu, dialoq yolu ilə gərginlik aradan qaldı. Düşünürəm ki, eyni qaydada AŞ PA rəhbərliyi ilə danışıqlar aparmaq lazımdır və gərginliyin aradan qaldırılması istiqamətində qarşılıqlı addımlar atılmalıdır.

- **Artıq iki qətnamə qəbul olunub...**

- Qətnamələr qəbul olunub, Azərbaycan da ona öz etirazını bildirib. Ermənistanla bağlı BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri var ki, işğal olunmuş Azərbaycan torpaqları azad edilməlidir, Ermənistan da bundan narazı qalıb. Amma Ermənistan nə o qətnamələri yerinə yetirir, nə də BMT-dən çıxır. Həmçinin Avropa Parlamentinin, elə AŞ PA-nın müvafiq qətnamələri var Ermənistan əleyhinə. Sərsəng su anbarı ilə bağlı da sənəd qəbul olunub. Bundan əlavə, Avropa İnsan Haqları Məhkəməsi "Çıraçov və digərləri Ermənistanla qarşı" adlı iş üzrə qərar qəbul edib. Orada Ermənistan birbaşa işğalçı dövlət kimi tanınır. Onda Ermənistan Avropa Məhkəməsinin yuristiksiyasından, yaxud Avropa Şurasından çıxmadı ki. Bu baxımdan Azərbaycanla bağlı qərar qəbul olunub, Azərbaycan həmin qətnamələri diqqətlə öyrənməlidir. Əgər ordaki hansısa təqdirlərin əsası varsa, onlar yerinə yetirilməlidir, əsası olmayan tələblər isə yerinə yetirilməməlidir. Azərbaycan tələbləri yerinə yetirməyəcəyi təqdirdə AŞ PA-dan çıxarılacaqsa da və Azərbaycanın gördüyü zərər, onu Parlament Assambleyasından xaric edirlər, mənə, yenə də rəsmi Bakı qabağa düşüb yenə bu addımı atmamalıdır. Azərbaycan özü qabağa düşüb belə bir addımı atsa, bu, ona qarşı böyük bir kampaniyanın başladılmasına imkan verəcək. Bu da bizim ayrı-ayrı Avropa dövlətləri ilə fərdi qaydada işləməyimizi məhdudlaşdıracaq. İstənilən Avropa ölkəsi ilə əməkdaşlıq zamanı deyə bilərik ki, hansısa məhkəmə

yanın Azərbaycana təzyiq imkanları artacaq və Azərbaycanın da Rusiyaya sığınmaqdan başqa yolu qalmayacaq. Yeni onlar bu cür düşünürlər. Ona görə də tam əminliklə deyirəm ki, bizim əleyhimizə təkərməni diasporu yox, həm də Rusiyaya bağlı gizli dairələr

yenə də bir açıqlama verdi... Çünki bildirdi ki, onun üstünə gələcəklər, deyəcəklər "axı, sən deyirdin şərtlər yerinə yetirilməsə, danışıqlar masası arxasında oturmayacaqsan". Azərbaycan indiki vəziyyətdə Rusiya ilə çox açıq və səmimi dialoqa girməlidir ki, siz Dağlıq

yanın Azərbaycanda maraqlarının nəzərə alınması məsələsində... Əgər Rusiya desə ki, bilirsiniz nə var, sizin nə təklif etməyinizdən asılı olmayaraq, biz Ermənistanın hərbi-siyasi müttəfiqiyik və Ermənistanı müdafiə edəcəyik, siz də torpaqları hərbi yolu ilə azad edə

rütdüyü siyasət bundan artıqna nail olmağa imkan vermir. Ona görə də artıq Azərbaycanın Qarabağ siyasətində ciddi qərarların verilməsi vaxtı gəlib çatıb.

- **Amma gələnlə seçkilər ildir. Deməli, ciddi qərarların verilməsi o qədər də real**

"Rusiyadan açıq şəkildə soruşulmalıdır ki..."

Qüdrət Həsənquliyev: "Azərbaycan heç bir halda öz təşəbbüsü ilə AŞ PA-dan çıxmamalıdır"

"Bizim əleyhimizə təkərməni diasporu yox, həm də Rusiyaya bağlı gizli dairələr aktiv işləyir"

qərarını doğru saymırıq, amma biz yenə də Avropa qurumları ilə əməkdaşlıqda maraqlıyıq, oradan çıxmaq istəmərdik və bu istiqamətdə addımı biz atmamışıq, siz atmısınız. Biz bu addımı atacağımızı təqdirdə sözsüz ki, bizim əleyhimizə erməni diasporunun daha aktiv iş aparmaq imkanları artacaq və bizim əleyhimizə fəaliyyət göstərən dairələrin imkanları genişlənəcək. Ona görə də Azərbaycan sona qədər mübarizə aparmalıdır. Azərbaycan xalqını və dövlətini iqtidar təmsil edir. Əgər doğrudan da Azərbaycan iqtidar hesab edirsə ki, həqiqətən hansısa məsələ bu dövlətin nüfuzu, gələcəyi, ərazi bütövlüyü ilə bağlı həyat əhəmiyyətli məsələdir və bu istiqamətdə heç bir güzəştli addım atıla bilməz - lap bizi Avropa Şurasından xaric etsələr belə - o halda Azərbaycan o qərarı icra etməməlidir. Azərbaycanı qurumdan çıxarsa da, deməkdir ki, biz əməkdaşlıq istəyirdik, siz özünü bizi kənarlaşdırdınız. Azərbaycan heç bir halda öz təşəbbüsü ilə AŞ PA-dan çıxmamalıdır.

- **Bu ərafədə Vladimir Jirinovski də bildirib ki, Azərbaycan Rusiyanın tərkibinə daxil olmalıdır. Sanki Bakı ilə Avropa qurumları arasında gərginliyin yaranması Rusiya üçün göyəndiyəmə olub. Jirinovski öz sözünü deyir, yoxsa Kremlin planlarının anonsunu edirsiniz?**

- Mən sizə tam əminliklə deyirəm ki, Azərbaycanın Qərblə münasibətlərinin korlanması hal-hazırda Rusiyanın tam dövlət və milli maraqlarına cavab verir. Ona görə ki, Azərbaycanın Qərblə münasibətləri tam korlanacağı təqdirdə Rusi-

aktiv şəkildə işləyirlər. Bu, bir mənəvi şəkildə belədir. Məsələn, bizə qarşı bu cür sərt mövqedə dayanan Yaqladın özü Rusiya ilə münasibətlərin düzəlməsi üçün aktiv kapmaniya aparır. Deyək ki, Azərbaycan bir qərarı icra etmir, Yaqlad deyir bu ölkəni xaric etmək lazımdır. Rusiya qonşu dövlətin torpağının 20 faizini işğal edib, bir hissəsini özüne birləşdirib, digər hissəsində də separatizmi dəstəkləyərək Ukraynanın nəzarətindən çıxarıb, amma deyir ki, Rusiya AŞ PA-ya qayıtmalıdır. Hələ mən Gürcüstanı kənara qoyuram. Bunun özü də göstərir ki, Yaqladın Azərbaycana qarşı münasibət sərgilməyində elə Rusiyanın gizli dairələrinin də rolu ola bilər.

- **Özü də Azərbaycan Avropa ilə əməkdaşlığın davam etdirilməsi ilə bağlı prinsipial mövqeyini dövlət başçısı səviyyəsində bəyanlayıb. Belə ki, prezident Brüssel zirvəsində iştirak edəcəyini bildirəndən sonra Avropa Şurası ilə məlum gərginlik yarandı. Bu, təsadüfdür, yoxsa...**

- Azərbaycan Dağlıq Qarabağ probleminin həlli üçün haqlı olaraq Rusiya ilə sıx əməkdaşlıq edir. Azərbaycan rəsmiləri də qəbul edirlər ki, bu problem həlli daha çox Rusiyadan asılıdır. Bu da Qərbin müəyyən dairələrini qıcıqlandırır. Bilirsiniz ki, Ermənistan prezidenti danışıqlar üçün müəyyən şərtlər irəli sürmüşdü. Sonradan əsasən Rusiyanın təzyiqlərindən sonra o şərtlərdən imtina edərək danışıqlar masasının arxasında oturdu. Düzü, orda görüşəndən sonra başından böyük qələt elədi,

"Qarabağla bağlı ciddi qərarların verilməsi vaxtı gəlib çatıb"

Qarabağ məsələsinin həlli üçün Sərkisiyan istəməsə belə, onu Qarabağ məsələsində ədalətli mövqə sərgilməsinə vadar edə bilərsiniz. Yeni necə ki, Sərkisiyanı danışıqlar masasına gətirdiniz, istəməyə-istəməyə. Rusiyadan açıq şəkildə soruşulmalıdır ki, siz Azərbaycanın nə istəyirsiniz?

- **Parlamentdə Qarabağ müzakirələrinin keçirilməsi, yaxud xalq danışıqlarının hazırkı durumu barədə məlumat verilməsi barədə vaxtaşırı çağırışlar olur. Şəxsən siz Milli Məclisin üzvü olaraq danışıqların məzmunu barədə kifayət qədər məlumat ala bilərsinizmi?**

- Mən də o fikirdəyəm ki, bu danışıqların nəticələri barədə Azərbaycan xalqına məlumat verilməlidir. İndiyə qədər nə mən, nə siz, heç birimiz bilmirik ki, problemin həlli üçün Azərbaycan Rusiyaya hansı güzəştlərə gedə bilər, yeni Rusi-

bilməzsiniz. Əgər Rusiya bunu bizə desə, deməli, o zaman artıq torpaqlar işğal altında qalır, o halda Azərbaycan Ukrayna və Gürcüstan kimi açıq qərbyönlü siyasət yürütməlidir. Mən demirəm ki, münasibətlərin bizim tərəfimizdən pozulması istiqamətində addımlar atılmalıdır, yox, biz yenə də münasibətlərin normal saxlanması üçün çalışmalıyıq, yenə də əlaqələr davam etməlidir, amma açıq qərbyönlü siyasət yürütməliyik. Yeni biz də Avropa ilə qonşulu siyasətinə qoşulmaq haqqında müqavilə imzalamalıyıq, Azərbaycan artıq bitərəflilik siyasətindən imtina edib NATO-ya üzv olmaq haqqında düşünməlidir və s. Beləliklə, yeni bir mərhələ başlanmalıdır. Rusiya da nəzərə alınmalıdır ki, o halda 20 faiz Azərbaycan torpağını nəzarətdə saxlayacağısa, 80 faiz Azərbaycanı itirəcək. Yeni bugünkü vəziyyətdə iqtidarın yü-

görünür. Belə olan halda nə etməli?

- Söhbət ondan getmir ki, elə mən dedim və bu gündən bu siyasətə start verilməlidir. Hələ birinci Rusiya ilə bu danışıqlar başlamalıdır. Rusiya ilə danışıqlar başlayarsa, yəqin ki, proses azı bir il davam edəcək. Söhbət yaxın perspektivdə gedir. Bəs, bu bir il ərzində Azərbaycan nə edə bilər? İndi əsas ağırlıq - danışıqlarda da Azərbaycanın mövqeyini gücləndirmək üçün - Azərbaycan ordusunun üzərində düşməlidir. Biz Dağlıq Qarabağda işğalçı ordunun daha çox əsgerini öldürməliyik. Hər gün atəşkəs pozulur və Azərbaycan çalışmalıdır ki, ordusunun istifadəsində olan dəqiq silahlarla daha çox erməni hərbiçisi məhv edilsin. Ona görə ki, işğalçı hərbiçilərdir. Bu, iki nəticə doğuracaq. Bilirsiniz ki, Ermənistan kütləvi miqrasiya davam edir. Cəbhədəki itkilər bu miqrasiyanı bir az da gücləndirəcək və valideynlər ayağa qalxacaq ki, Sərkisiyanın hakimiyyətdə qalması, milliyətləri talaması, əhalinin ac-yalavac yaşaması şəraitində nə üçün erməni gənclər başqa ölkənin ərazisində ölməlidir? Ordumuz erməniləri davamlı şəkildə məhv etsə, bu zaman həm daxildən Sərkisiyanı təzyiqlər artacaq, həm beynəlxalq təşkilatlar münasibətin alovlanmasından həyəcanlanıb bu məsələyə daha çox diqqət yetirəcəklər. Ona görə də bu dəqiqə çalışmaq lazımdır ki, ermənilər hər atəşkəs pozanda onlara ağır zərər endirək. Hər gün olmasa da, hər həftə işğalçı ordunun əsgerləri məhv edilməlidir. Mən bilirəm ki, bununla bağlı Azərbaycana təzyiqlər var. Deyirlər atəş açmayıb, snayperləri geri çəkin, Azərbaycan buna əhəmiyyət verməməlidir. Yeni irimiqyaslı əməliyyatlara başlamasa da, ordu öz işini görməlidir, paralel olaraq danışıqlar getməlidir.

□ **Elsad PAŞASOV**

Uqanda həsrəti

Zamin Hacı
zaminhaci@gmail.com

"Sizə Begemot, Ağzında da ot, Teleqram yazıb". "Doktor, tez gəlin, Afrikaya, Körpələri sağaldın, Qoymayn azarlaya".

("İynə doktor", Korney Çukovski, dilimizə çevirən Vidadi Məmmədov)

Türkiyə prezidenti deyib ki, Bakıya gələcək, sonra ordan qatarla qayıdacaq, bu prosese isə 2 gün sərf ediləcəkdir. Bu müddətə həm Bakıda hansısa tədbir, həm də Bakı-Tiflis-Qars dəmiryolunun açılışı daxil imiş.

Ancaq 2 gün elə-belə söhbət deyil. Məncə həmin dəmiryolunun mənasını ifadə etmək üçün yaxşı təsadüfdür. Doğrudur, Bakı-Qars dəmiryolu əslində siyasi projedir, erməniləri bir növ beynəlxalq nəqliyyat dəhlizlərindən haqlı olaraq uzaq qoymağa xidmət edir. Ancaq üst-üstə 2 milyard dollara yaxın pulumuz gedən bir projenin nəse iqtisadi mənası da olmalı idi. İndi isə biz Bakıdan Qazaxa saatda 50 kilometr sürətiylə gedən tısağa-qatarlardan yararlanırıqsa, bunu uzadıb Türkiyəyə çatdırmağın önemi nə olacaq? Sürət əsində, camaatın Marsa uçmağa hazırlaşdığı dövrdə Bakıdan İstanbulla yalan olmasın, bir həftəyə qatarla getmək kime lazımdır? Həmin projeyə yatırılan vəsaitlə Azərbaycan daxilində ən azı bir istiqamətə sürət qatarı (gerçək sürət qatarından - saatda 200-300-lə gedən qatarlardan söz açıraq, ta indiki saxta adlı "sürət" qatarlarımızdan yox) marşrutu düzəltmək olmazdı-mı?

Əlbəttə, bunlar bizim dünyaya başa salmaq istədiyimiz yeni Azərbaycan standartlarıdır, vaxt gələcək hamı qəbul edəcəkdir. Tələsməyin adı nədir? Tələsən təndirə düşər. Yaxud, şair demişkən, hamı dostunu NKVD-yə satmağa tələsir, mən tələsmirəm. Nəse təxminən belə bir şeir olmalıydı, dəqiq yadıma salmağa həvəsim yoxdur. Həvəssizlik, o cümlədən qeyri-dəqiqlik də Azərbaycan standartlarının tərkibinə daxildir. Adamları günahsız yerə tutub zindana salırsan, sonra Avropadan şikayətlənirsən. Müstəqillik əleyhinə səs verəni deputat qoyursan, sonra deyirsən niyə bizim müstəqilliyimizə pis baxırlar. Quyu qazırsan, içinə düşəndə deyirsən bunu kim qazıbdır, hansı erməni köpəyoğlunun işidir və saire.

Hazırda Avropa Şurası və ümumən avropalılarla münasibətlərimiz kəskinləşib. Elə bu məqamda, xəbərlərə inansa, Panafrika Parlamentinin sədri Rocer Nkodo Danq müəllim Bakıya səfərə gəlibdir, deputatxana spikerimiz Oqtay müəllimlə görüşüb, ondan Azersu şefi olarkən su təsərrüfatını necə idarə elədiyinin sirlərini öyrənibdir. Zarafat edirəm. Tam yox, cümlənin ikinci hissəsini. Yeni, Danq müəllim doğrudan da Oqtay müəllimlə görüşəcəkmis. Bax əsl fürsət budur. Avropa Şurası bizim qədrimizi bilmədi, cəhənnəmə bilsin. Çıxaq, girək Afrika Parlamentinə. Orda heç kimin bizi qınamağa mənəvi haqqı olmayacaqdır. Robert Muqabənin nəyinə lazımdır sən İlqar Məmmədovu neçə il türmədə saxlamısan? Afrikada belələrinə timsaha şam yeməyində verirlər, cıncırını çıxartmağa macal tapmır. Hələ axırda timsah siyasi məhbusu yediyi üçün göz yaşları axıdır, millət də timsaha qoşulub ağlaşırlar. Sözləşib, orda "Məhsul" stadionu hər savannada vardır. Camaat ağacdan düşüb toplaşır, nize ilə rəqs edib dualar oxuyurlar, dağılışırlar.

Ümumiyyətlə, adam gerek həmişə öz tay-tuşları ilə oynasın. Öz mühitində yaşasın. Avropanın bizə yad olmağı əvvəldən bilinirdi. Biz qarayıq, onlar sarıdır. Biz halal toyuq eti yeyirik, onlar donuz yeyir. "Bizdə çoxlu arvad almaq dəbdır, onlarda çoxlu ər". Afrika isə əsl bizim yerimizdir. Hamı lüt gəzir, ağac qabığı, ya da çaqqalların artığını tapıb yeyir, taleyindən isə min qat razıdır, qəbilə başçısına bütün günü razılıq edir. Gözütox adamlardır. Mən dəqiqləşdirmişəm, Afrikada ermənilər də azdır. Hərçənd, ola bilər orda da gəlib zəhləmizi töksünlər, çünki bunların mahiyyəti bizim dalmızca sülənməkdir, ancaq ilkin geopolitik şərtlər bizə uğurlu start vəd edir.

Orda Uqanda adlı bir məmləkət var, camaatı acından ölür, bir-birini də qırırlar. Ancaq təsəvvür edin, il uzununu orta temperatur 20-25 dərəcədir. Nə bundan yuxarı qalxır, nə aşağı düşür. İdeal havadır. Ta get kondisioner al, kombini qoş, nə bilim, iki dəqiqədən bir sayğaca bax - bunlar yoxdur. Biz Afrikaya üzv olsaq, havamız da Uqanda kimi olar. Hissiyatım belə deyir.

SSRI-nin mirası olan daha bir problem öz həllinə doğru

Noyabrın 1-də Tehranda Rusiya, Azərbaycan və İran prezidentlərinin üçtərəfli görüşü keçiriləcək. Prezidentlərin budəfəki zirvə görüşündə üç qonşu ölkə arasında regional əməkdaşlığa dair məsələlərin geniş müzakirəsi gözlənilir. Söhbət ilk növbədə üç qonşu ölkənin iqtisadi maraqlarına xidmət edən və onların bölgədə tranzit rolunu artıracaq "Şimal-Cənub" nəqliyyat dəhlizi (dəmiryolu) layihəsini reallaşdırmaq yönündə işləri intensivləşdirməkdən gedir.

Yekun konvensiyanın indiyədək qəbul edilməməsi isə Xəzər dənizinin karbohidrogen ehtiyatlarının bütün sahilyanı ölkələrin xalqlarının maraqları naminə effektiv istismarı və nəqlində, habelə yeni yataqların işlənməsi və kəşfiyyatı məsələlərində əngəllər yaratmaqdadır. Bu yerdə illərdir Azərbaycanla Türkmənistan və Azərbaycanla İran arasında çözülməmiş qalan mübahisəli yataqlar məsələsini yada salmaq yetər.

İş də ondadır ki, az qala, Dağlıq Qarabağ ixtilafı ilə "həmyaşıd" olan bu ziddiyyətli məsələ vaxtaşırı iki böyük regional dövlətə - İrana və xüsusən də Rusiyaya digər sahilyanı ölkələrə, o sırada Azərbaycana psixoloji təsir göstərmək üçün əlavə əsas verir. Məsələn, dənizin dibi ilə yeni neft-qaz kəmərlərinin çəkilişi ilə bağlı vaxtaşırı təhdid-məsajlar səslənir. Ötən həftə Rusiya XİN başçısı Serge Lavrovun bu xüsusda Xəzər dənizinin ekologiyasına bəhanə ələməklə etdiyi incə xəbərdarlığı da təsadüfi sayıla bilməz.

Nəzərə alsaq ki, Azərbaycanı Avropanın enerji bazarlarını getdikcə yeni-yeni transmilli-layihələr birləşdir-məlidir (Cənub Qaz Dəhlizi və s.) və həmin layihələrdə dəniz qonşumuz Türkmənistanın iştirakı da mühüm sayılır, o zaman problemin aktuallığı daha qabarıq görünür.

Xəzərdəki "Qarabağ problemi"ne əsas əngəl ölkə isə İran olaraq qalır. Çünki dənizin 5 bərabər hissəyə bölməklə bağlı özünün əsassız tələbindən hələ də geri çəkilməyib. Oxşar mövqə Türkmənistanına məxsusdur. Ancaq əksər analitiklərə görə, Tehran mövqeyindən geri duran kimi, Aşqabad da eyni addımı atacaq, çünki faktiki, tək qalacaq və digər 4 sahilyanı dövlətə qarşı getməyə risk eləməyəcək.

Bəzi məlumatlara görə, İranın mövqeyində nəhayət

Xəzərin "Qarabağ problemi" - İran bir addım geri dursa...

Sahilyanı ölkələrin birgə əməkdaşlığı dənizin yekun statusunu tezləşdirməyi qaçılmaz edib; prezidentlərin 1 noyabr Tehran zirvə görüşü bəzi "İ"lərin üzərinə nöqtə qoya bilər; ekspertlər deyirlər ki...

ki, yumşalma baş verə bilər. Belədirsə, buna ancaq sevinmək qalır. Böyük ehtimalla, bu məsələyə Azərbaycan, Rusiya və İran prezidentlərinin noyabrın 1-də Tehranda keçirilməsi nəzərdə tutulan üçlü formatda görüşündə də toxunulacaq; obrazlı desək, bəzi "İ"lərin üzərinə nöqtə qoyulacaq. Yekun nöqtələri qoymaq üçün isə İranın birçə addım geri durması kifayətdir.

Bu ehtimalı gücləndirən amillərdən biri də odur ki, statusla bağlı davam edən qeyri-müəyyənlik sahilyanı ölkələr arasında qarşılıqlı etimada kömək eləmir, əksinə, birgə əməkdaşlığın inkişafını əngəlləyir, arealını daraldır. Tehranın bu məsələdə daha konstruktiv mövqə tutmasını isə indi həm də onun ABŞ-la tezədən kəskinləşən münasibətləri dikte edir. Axı, "Yaxın qonşu uzaq qohumdan yaxşıdır" deyirlər.

Qısası, Xəzərin yekun statusu ilə bağlı İranın obyektiv mövqeyə gəlməsi ən əvvəl elə onun özünün nəfəndir. Çünki bölgədəki geosiyasi şərtlər artıq başqadır və bu şərtlər Tehranı regiondakı tərəfdaşlarının sayını artırmaq zorunda qoyur. Xəzər hövzəsi isə təkə iqtisadi əməkdaşlıq üçün yox, həm də hərbi aspektdə (donanma, güc faktoru) 5 ölkə üçün önəm daşıyır.

Maraqlıdır ki, bu arada Rusiya XİN-in xüsusi məsələlər üzrə müşaviri İqor Bratçikov dənizin yekun statusu ilə bağlı razılaşmanın uzağı, 2018-ci ildə əldə olunması üçün böyük şanslar olduğunu söyləyib. O, Xəzərin statusuna dair konvensiyanın əksər bəndlərinin razılaşdırıldığını və 5 ölkənin hər birinin maraqları konvensiyada nəzərə alındığını bildirib.

Siyasi müşahidəçilərin isə bununla bağlı gözləntiləri fərqlidir - yeni həm nikbin, həm də skeptik təxminlər var. Məsələn, sabiq dövlət müşaviri, politoloq Qabil Hüseynli hesab edir ki, Tehran zirvə görüşü bölgənin taleyi üçün böyük rol oyanacaq və digər məsələlərlə yanaşı, Xəzərin statusunun müəyyən edilməsi istiqamətində sonuncu addımlar atılacaq.

Politoloq İlqar Vəlizadə isə Axar.az-a bildirib ki, son illərdə yekun statusla ilgili müəyyən aktivləşmə müşahidə olunsada, hələlik problemin həlli real görünür. "Xəzərin statusunun müəyyənləşdirilməsi prosesi çox uzanıb. Bunun da müəyyən səbəbləri var. Düşünürəm ki, 2018-ci ildə bu prosese başa çatacaq. Demək olar ki, son 1-2 il ərzində prosesi bir qədər aktivləşib. Tərəflər çalışsın ki, bu məsələdə razılığa gəlsinlər. Bratçiko-

vun sözləri buna dəlalət edir ki, doğrudan da hansısa irəliləyiş var. Amma proses o qədər qapalı keçir ki, konkret hansı məsələlərdə irəliləyiş olduğunu söyləyə bilmərik", - deyir o qeyd edib.

Lakin politoloq güman edir ki, Xəzərin statusunun yaxın gələcəkdə həllində müsbət irəliləyişlər var: "Ötən il də deyirdilər ki, Xəzərin statusunun müəyyənləşdirilməsi üçün toplantı keçirilsin və bununla bağlı qərar qəbul edilsin. Bu il bununla bağlı heç bir qərar qəbul olunmayıb və sammit keçirilməyib. Hazırda belə təsəvvür yaranmır ki, Xəzərlə bağlı konkret nəticə var. Bu ancaq bir şəkildə ola bilər ki, ən azı Tehran öz mövqeyində kifayət qədər dəyişiklik etsin. Əgər İran digər ölkələr kimi Xəzər dənizi bölgüsü prinsipi ilə bölgü nəzərdə tutulur - A.X.), onda məsələ həll olunacaq. Rusiya XİN rəsmisinin bu barədə məlumat yayması o deməkdir ki, İranın mövqeyində dəyişiklik var".

Əlavə edək ki, rəsmi Tehran bu dəyişikliyə getmək zorundadır. Həm də o səbəbə ki, qonşu ölkələrlə iki və çoxtərəfli tərəfdaşlıq əlaqələrinin inkişafı "şpalları" dəmiryolunun üstünə deyil, altına düzüməyi tələb edir.

□ Analitik xidmət

Parlamentin son iclasında bəzi deputatlar Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxması haqqında qərar qəbul etməsi çağırışını edib. Fikirlərini isə belə əsaslandırılar ki, əgər Avropa Şurası ölkəmizi bu qurumdan çıxarmaq istəsə, əks addım atılmalıdır, onlar belə qərar qəbul edəndə qədər biz özümüz Avropa Şurasından çıxmalıyıq. Bu cür çağırış edənlər sırasında partiya sədri olan deputatlar da var.

Parlamentdə təmsil olunmayan biz sıra partiyalardan məsələyə mövqə öyrəndik.

VİP sədri Əli Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan qətiyyətlə belə bir addım atmamalıdır. O cür təklifləri irəli sürənlər iqtidarın adamlarıdır və zərərli çağırışlardır: "Azərbaycanın beynəlxalq təşkilatlarda olması mühüm məsələdir. Bu bir deputatın məş, ev, dolanışq imkanlarının olmasından qat-qat önəmlidir. Bizim Dağlıq Qarabağ kimi ciddi problemlərimiz var. Bizim könüllü şəkildə Avropa meydançasını düşünməyə gəzənməyimiz böyük səhv olar. Hakimiyyəti tərslik etməməyə, Avropa Şurasının sadə tələbini icra etməyə çağırmaq daha məntiqli olardı. İlqar Məmmədov məsələsini prinsipial iqtidar və dövlət mövqeyinə çevirmək hakimiyyətin də dövlətin də zərərinə işləyir".

Azad Demokratlar Partiyasının sədri Sülhəddin Əkbər qeyd etdi ki, Avropa Şurası ilə münasibətlərin qırılması, həmin qurumdan çıxmağımız və ya çıxarılmağımız Azərbaycanı siyasi, iqtisadi, hərbi, humanitar sahələrdə ciddi problemlər yarada bilər: "Heç kim düşünməməlidir ki, Avropa Şurasından çıxsaq, bizdən əl çəkəcəklər və rahatlaşacağıq. Tam tərsinə proseslər baş verəcək. Birincisi, Azərbaycanda bizi narahat edən potensial təhdidlər üzə

çıxmağa başlayacaq. Yeni ölkədə hakimiyyət dəyişikliyinə maraqlı olan xarici güclər, eyni zamanda daxili güclər bu isteklərini siyasi yolla, dinc yolla həyata keçirmək mümkün olmadığından qeyri-siyasi, qeyri-dinc yollara baş vuracaqlar. Avropa Şurasından çıxmağımızın ən təhlükəli siyasi nəticəsi bu ola bilər. Azərbaycanla bağlı çox təhlükəli ssenarilər işə salına bilər. İqtisadi nəticələrə gəldikdə, Azərbaycanın xarici ticarət dövriyyəsində Qərblə iqtisadi əlaqələr 70 faizdən yuxarı təşkil edir. Avropa Şurasından çıxmaq bu qədər böyük iqtisadi münasibətlərə çox ciddi zərbə vura bilər. Azərbaycan Avropa üçün iqtisadi tərəfdaşlıq imkanlarını itirə bilər. Azərbaycan qazı Avropa bazarından mütləq şəkildə asılıdır. Bir anlığa düşsün ki, Azərbaycan bu bazardan məhrum olsa, iqtisadiyyatımız hansı vəziyyətə düşər. Azərbaycan nefti və qazını almaları, ölkəmiz bu strateji məhsullarını kimə satacaq? Neft və qazla zəngin Rusiyaya, yoxsa İrana, Türkmənistanı, ya Qazaxıstana satacağıq? Bu məsələləri düşünmək lazımdır. Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxması Qarabağ məsələsində də zərərimizə yeni situasiya yaradar".

AĞ Partiyasının sədri Tural Abbaslı isə bildirdi ki, hakimiyyətin bəzi nümayəndələrinin Avropa Şurasından çıxmaqla bağlı bəyanatlarını heç vaxt ciddi qəbul etmir: "Çünki hətta minimal siyasi analiz qabiliyyəti olan istənilən insana aydındır ki, hakimiyyətə indiki məqamda belə bir problem və qarşıdurma gərəkdir. Sadəcə olaraq, bu, son dövrlərdə Avropa institutlarını tərəfindən Azərbaycana qarşı yönəlmiş tənqidlərə emosional və bəlkə də bir az təhdid xarakterli çağırışlardır. Fikir versəniz

Müxalifət "Avropa Şurasından çıxmaq" çağırışlarını dəstəkləmədi

Parlamentdə səslənən bəyanatlara etiraz edildi; "O halda Azərbaycana qarşı çox təhlükəli ssenarilər işə salına bilər..."

görürsünüz ki, belə bəyanatları hakimiyyətin üst eşelonunda təmsil olunan nümayəndələr deyil, daha çox aşağı rəngli şəxslər verir. Hətta Avropadan gəlmiş nümayəndə heyətini qəbul edən zaman İlham Əliyev özü də qeyd etdi ki, bizim heç bir səlahiyyətli nümayəndəmiz belə fikir səsləndirməyib. Bunun ardınca spiker Oqtay Əsədovun da bu təklifə qarşı bildirdiyi sərt reaksiya hakimiyyətin Avropa Şurasından çıx-

maq niyyətində olmadığını, sadəcə, özlərinə nələrsə dikte edilməsindən xoşlanmadıqları mesajını verdiklərini deməyə əsas verir. İqtidarın illərdir hakimiyyətdə qalmasını təmin edən Avropanın özüdür. Avropa Şurası yalnız özünə sadıq olacağına əmin olduğu 2-3 məhbus və demokratik dəyərlər kartından istifadə edərək basqı yaradır. İstədikləri güzəştləri əldə edən kimi müdafiə etdikləri bütün dəyərləri sözün həqiqi mənasında satırlar. Biz Azərbaycan müxalifəti olaraq heç kimin oyununun oyunçusu olmalı deyilik. Bizim güvənməli olduğumuz yeganə güc xalq olmalıdır".

ADP sədrinin müavini Təliyəv Əliyev bildirdi ki, Azərbaycan Avropa Şurasına daxil olanda tək cə hakimiyyət təmsilçilərinin deyil, müxalifət liderlərinin də mövqeləri öyrənilmiş və nəzərə alınmışdır: "İndi bir-iki nəfər hakimiyyət rəsmisinin və ya partiya rəsmisinin Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxmasını tələb etməsi məsuliyyətdən uzaq olan bir yanaşmadır. Bu Azərbaycan dövlətinin və vətəndaşlarının maraqlarına zidd olan bir hərəkətdir. Azərbaycan nə qədər beynəlxalq institutların üzvü olsa, beynəlxalq təşkilatlara nə qədər inteqrasiya olursa, bu, ölkəmizin müstəqilliyinin möhkəmlənməsinə xidmət edir. Bu gün demokratik Avropa və ya Qərb institutları Azərbaycanın bu qurumlar qarşısında götürdüyü öhdəlikləri yerinə yetirmədiyinə görə tənqid edirsə, buna görə həmin qurumlardan çıxmaq yox, öhdəlikləri yerinə yetirmək lazımdır. Bu qurumlardan çıxmaq təşəbbüsləri ölkəni dünyadan təcridə xidmət edir ki, bu da yol verilməzdir. Bu baxımdan Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxmasının tərəfdarı deyiləm".

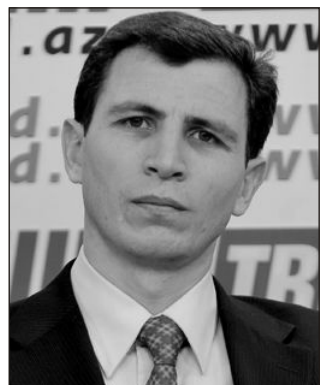
□ Etibar SEYİDAĞA

Deputatdan və ekspertlərdən SOS signalı

"Avropa Şurası" adlı tribunanı erməniyə vermək olmaz"

Hakimiyyətəyönü deputat Zahid Oruc Milli Məclisin son iclasında bildirib ki, Azərbaycan Avropa Şurasından çıxsa, bu, ermənilərin həmin qurumda əlini-qolunu açar. Deputatın sözlərinə görə, Avropa Şurasından çıxmaqla bağlı qərar versək, ermənilər bu fürsətdən istifadə edəcək. Dağlıq Qarabağın "müstəqilliyini" tanıtmıqdan tutmuş, digər məsələlərə qədər bu fürsətdən yararlanmağa çalışacaqlar.

AMİP-in beynəlxalq əlaqələr katibi Elşən Mustafayev "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, deputat Zahid Oruc məsələyə düzgün tərəfdən, dövlətin maraqları prizmasından yanaşmış və Avropa Şurasından çıxmağın hansı fəsadların ola biləcəyini bəri başdan xatırladı: "Açıq, belə bir mövqeni parlamentdə başqa deputatlardan da gözləyirdim. Avropa Şurasına bizi heç kim zorla qəbul etməyib. Əksinə, özümüz bunu illərlə gözləmişik və nəticədə öhdəliklər götürərək, təşkilata üzv qəbul olmuşuq. Yeri gəlmişkən xatırladı ki, o zaman həmin öhdəliklərə 4 ya 5 müxalifət partiyası da imza atmışdı. Bundan sonra heç qəpətdən Avropa Şurası Azər-

Zahid Oruc

Elşən Mustafayev

Elxan Şahinoğlu

baycan üçün ciddi bir tribunaya çevrildi. Zaman-zaman bu tribunadan dövlət və millət maraqları təbliğ edildi, müdafiə olundu. Dağlıq Qarabağ məsələsi bu günə qədər həll olunmasa da bu tribunaya vasitəsilə əsl həqiqətləri hamı bildi. Bu gün Azərbaycanı beynəlxalq birlikdən təcrid etmək istəyənlər Avropa Şurasından çıxmaq haqqında danışa bilərlər. Yaxud özünü xoş göstərmək naminə belə bir zərərli təkliflər verə bilərlər. Hesab edirəm ki, Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxmasının özü böyük bir fəsad ola bilər. Hələ sonradan ola biləcək hadisələri bir kənara qoyuram. Artıq xeyli vaxtdır ki, məlum hadisələrə görə Rusiya Av-

ropa Şurasında səsvermə hüququndan məhrum edilib. Bu hadisə baş verəndə qədər Rusiya kimi böyük dövlət bütün imkanları ilə bunun baş verməsinə çalışmışdı. Səsvermə hüququ alındıqdan sonra isə Rusiya Avropa Şurasından çıxmağını elan etmədi. Etirazını iclaslara gətirməklə və Avropa Şurasında olan personalını minimuma endirməklə bildirdi. Bu gün yenə də əvvəlki statusunu qaytarmaq üçün ciddi işlər görür. Əgər Azərbaycan Avropa Şurasından çıxarsa, bu, o deməkdir ki, Avropa ilə hər hansı münasibətlərin olmasına son verir. Ən başlıcası, Ermənistan da daxil olmaqla Azərbaycanı istəmə-

yən güclərə əleyhimizə "tək qayıp" oynamaq üçün gözəl fürsət verilir".

Öz növbəsində "Atlas" Araşdırmalar Mərkəzinin rəhbəri Elxan Şahinoğlu da hesab edir ki, Azərbaycan Avropa Şurasından çıxarsa, bu, ölkəmizlə Avropa arasında münasibətlərin soyumasına gətirib çıxara bilər: "Bunun ardınca, Azərbaycanın digər Avropa qurumları ilə münasibətləri soyuyar. Qarabağ məsələsində mövqələrimiz zədələnər, ermənilər bundan öz maraqları üçün istifadə edər. Azərbaycanın Avropa Şurasından çıxması Ermənistanın və Avropadakı erməni lobbisinin maraqlarına cavab verər. Avropa Şurasında müxtəlif

illərdə Dağlıq Qarabağ münacişinin həlli ilə bağlı Azərbaycanın haqlı mövqeyini dəstəkləyən (sonuncu belə qətnamə 2016-cı ilin oktyabr ayında qəbul olunub, həmin sənəddə işğal altındakı Sərsəng su anbarının boşaldılması və Ermənistan silahlı qüvvələrinin işğal bölgəsindən dərhal geri çəkilməsi tələb edilib)

qətnamələr qəbul edilib. Doğrudur, həmin qətnamələrin icrası reallaşmadı. Ona qalsın, torpaqlarımızın işğalı ilə bağlı BMT-nin 4 qətnaməsi də 25 ildir yerinə yetirilmir. Ancaq bu bizə əsas vermir ki, Azərbaycan BMT üzvlüyünə son versin. Azərbaycan AŞ PA-nı tərk etdikdən sonra işğal altındakı torpaqlarla bağlı oxşar qətnamələri qəbul etmək mümkün olmayacaq. Tam əksinə, Azərbaycanın iştirak etmədiyi AŞ PA-da Ermənistan və erməni lobbisi Azərbaycan əleyhinə qətnamələr qəbul etməyə çalışacaq".

Ekspertin fikrincə, bu və digər səbəbləri nəzərə alaraq Azərbaycanın Avropa Şurasını tərk etməsi yanlış qərar olardı.

□ Etibar SEYİDAĞA

Facebookun qurucusu Trampa rəqib olacaq

Facebookun qurucusu Mark Zuberberq 2020-ci ildə prezident seçkilərində ABŞ Prezidenti Donald Trampa rəqib olacaq. Axar.az xəbər verir ki, bu iddia ilə "Hürriyyət" qəzetinin köşə yazarı Səlcuq Şirin çıxış edib.

O, Zuberberqin Harvard Universitetinin məzun günündə çıxışı zamanı siyasətçi kimi cəmiyyətdəki problemlərin həlli üçün tövsiyələr verməsinə və bir il ərzində 50 ştatı dolaraq insanların dərclərini dinləmək qərarına gəlməsinin buna bir işarə olduğunu bildirib. S.Şirin bundan öncə Barak Obama, Hillari Klintonun və Donald Trampın da prezident seçkiləri ərəfəsində bu siyasətə baş vurduğunu bildirib.

Donald Tramp

Sahibkarlıq sahələrində yoxlamaların dayandırılması 2021-ci ilədək uzadılacaq. Bunu Milli Məclisin İqtisadi Siyasət, Sənaye və Sahibkarlıq komitəsinin iclasında komitə sədri Ziyad Səmədzadə deyib. O bildirib ki, sahibkarlıq obyektlərində yoxlamaların dayandırılması barədə iki il öncə verilən sərəncam bu ilin noyabr ayında qüvvədən düşür. Artıq komitənin iclasında "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" qanuna dəyişiklik qəbul edilib. Dəyişikliyə Azərbaycan sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların müddətinin 2021-ci ilin yanvarın 1-dək uzadılması nəzərdə tutulur. Xatırladaq ki, 2015-ci il "Sahibkarlıq sahəsində aparılan yoxlamaların dayandırılması haqqında" qanun layihəsi qəbul olunub. Qanun sahibkarlığın inkişafı üçün böyük imkanlar yaradır və 4 maddədən ibarətdir. Sənəddə yoxlamaların dayandırılmasının noyabrın 1-dən hesablanmaq şərti ilə 2 il müddətinə nəzərdə tutulmuşdu.

Bu müddətdə yalnız vergi yoxlamaları, insanların həyat və sağlamlığına, dövlətin təhlükəsizliyinə və iqtisadi maraqlarına təhlükə yaradan hallar üzrə siyahı müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən yoxlamalar aparıla bilər. Həmin yoxlamalar da müvafiq icra hakimiyyəti orqanı tərəfindən müəyyən edilən məhdudiyyətlərə nəzərə alınmaqla aparılır.

Lakin burada bir məqam da var ki, son iki ildə yoxlamaların dayandırılması keyfiyyətsiz ərzaq və dərman preparatlarının bazaraya ayaq açmasına səbəb oldu. Sahibkarların hüquqlarının qorunması istehlakçı hüquqlarının pozulmasına yol açdı. Bəs görsən bu dəfə istehlakçıların hüququ necə qorunacaq? İstehsal olunan və ya idxal olunan məhsulların keyfiyyətinə nəzarət həyata keçiriləcəkmi?

"Yeni Müsavat"ın suallarını cavablandıran Milli Məclisin İqtisadi Siyasət, Sənaye və Sahibkarlıq Komitəsinin üzvü Vahid Əhmədov bildirdi ki, yoxlamalar dayandırılma da, ərzaq və ərzaqlıq məhsullarının keyfiyyətinə nəzarət olunacaq: "Milli Məclisdə Komitənin iclasında

bununla bağlı qərar qəbul edildik ki, 2017-ci ildən 2021-ci ilə qədər yoxlamalar dayandırılınsın. Ancaq burada bir istisna da var. Son zamanlar qida məhsullarının və dərmanların keyfiyyəti ilə əlaqədar şikayətlər artmışdı. Həm qida məhsullarının, həm də dərmanların keyfiyyətində problem olduğu üçün bu iki maddəni qanuna salmışıq ki, vergi yoxlamalarından əlavə bu sahədə də yoxlamalar aparılınsın. Artıq qanun qüvvəyə mindikdən sonra dərman preparatları və ərzaq məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan şirkətlərdə yoxlamalar aparılacaq. Bu həm də əhəlinin təhlükəsizliyini təmin etməkdən ötrüdür".

Deputat dedi ki, son zamanlar apteklərdə saxta dərmanların satılması çox ciddi problem idi: "İstənilən dərman ölkəyə gətirilirdi, onların tərkibi yoxlanılmırdı. Qida məhsullarında da çox ciddi problemlər var idi. Xüsusən uşaq qidalarnın tərkibi ilə bağlı şikayətlər olurdu. Ona görə də cənab prezident tərəfindən belə bir qərar bizə göndərildi və biz də onu qəbul etdik. Yəqin ki, Milli Məclisin növbəti iclasında təsdiqləyəcəyik".

Yoxlamalar dayandırıldı, bəs keyfiyyətə nəzarət..

Vahid Əhmədov: "Dərman preparatları və ərzaq məhsullarının istehsalı ilə məşğul olan şirkətlərdə yoxlamalar aparılacaq"

V.Əhmədov vurğuladı ki, bu qanun qəbul olunduqdan sonra sahibkarlıq obyektlərinə yalnız Vergilər Nazirliyi, bir də ərzaq məhsullarının keyfiyyəti ilə əlaqədar Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi və ya Standartlaşdırma, Metrologiya və Patent

üzrə Dövlət Komitəsi həyata keçirəcək: "Bu prezidentin və Nazirlər Kabinetinin səlahiyyətinə daxil olan məsələlərdir. Bundan əlavə, yoxlamalar aparmaq üçün mütləq qanunauyğun olaraq Ədliyyə Nazirliyindən qeydiyyatdan keçmək

lazımdır. Hansısa təşkilat yoxlama aparmaq istəyirsə, qeydiyyatdan keçib sonra yoxlama aparmalıdır. Hesab edirəm ki, bu sahədə çox ciddi nəzarət olacaq. Vergi yoxlamaları da aydın məsələdir ki, olmalıdır. Çünki bu birbaşa dövlət büdcəsi ilə bağlı olan məsələdir. Bundan əlavə ola bilər ki, Səhiyyə Nazirliyi dərman preparatlarının keyfiyyəti ilə bağlı yoxlamaları həyata keçirsin".

Deputat qeyd etdi ki, sahibkarlar vaxtılı-vaxtında vergi borclarını ödəməlidirlər: "Vergi sisteminin özündə müəyyən problemlər var. Bu da əsasən verginin faizi ilə bağlıdır. Məsələn, əlavə dəyər vergisi bizdə çox yüksək faizlə ifadə olunur. Digər vergilərin miqdarında problemlər var. Ona görə də sahibkarlara çətinlik yaranır. Ümumilikdə isə vergi sisteminə yoxlamalar getməlidir. Onu aparmasaq, vergi ödəmələrin-

də çox ciddi problemlər yaranar".

V.Əhmədov hesab edir ki, bu qərarın daha 4 il uzadılması yoxlamaların müəyyən qədər qarşısını alacaq və sahibkarlar üçün münbit şərait yaradacaq: "Sahibkarlığın inkişafına hər zaman mane olan təşkilatlar artıq yoxlamalar apara bilməyəcəklər. Ona görə də, sahibkarların vəziyyəti ilə bağlı yoxlamalara. Lakin bir məqam var ki, ərzaq və dərman məhsulları ilə əlaqədar problem olmasaydı, sahibkarlar onun keyfiyyətinə nəzarət etsəydi, sözügedən qurumların yoxlamalarına da ehtiyac qalmazdı. Azərbaycana o qədər keyfiyyətsiz ərzaq və dərman idxal olunur ki, cənab prezident məcbur oldu ki, bu nüansı da əlavə etsin. Sahibkarlar da gələcəkdə çalışmalıdırlar ki, keyfiyyət problemi olmasın".

□ Nərgiz LİFTİYEVƏ

"Valyutadəyişmə məntəqəsi açmaq üçün şərtlər çox ağırdır"

Əli Məsimli: "Son 10 ildə iqtisadiyyata ayrılan 130 milyard kreditin cəmi 30 milyardı qeyri-neft sektorunda səmərəli istifadə olunsaydı..."

"Türkiyənin milli valyutasının dollara nisbətə ucuzlaşması bu ölkənin mallarının qiymətini ucuzlaşdırıb ixrac imkanlarını artıracaq. Amma bəzi istisnalar çıxmaq şərtilə. Bu, ümumən Türkiyədən Azərbaycana gətirilən məhsulların qiymətinə əlavə təsir etməyəcək. Çünki bizdə qiyməti aşağı salıb daha çox mal satmaq yolu ilə dövrüydən qazanmaq əvəzinə, qiyməti artırmaqla əlavə qazanc götürmək yoluna daha çox üstünlük verirlər".

Milli Məclisin İqtisadi Siyasət, Sənaye və Sahibkarlıq komitəsinin üzvü Əli Məsimli "Yeni Müsavat"a açıqlaması zamanı bunları deyib.

Qeyd edək ki, bəzi qonşu ölkələrdə, o cümlədən qarşıda Türkiyədə son zamanlar milli valyutanın məzənnəsində dəyişiklik müşahidə olunur, ABŞ dolları bahalaşır. Deputat Azərbaycanda da dolların bahalaşmasının gözlənilən olub-olmadığı barədə də fikirlərini bölüşüb: "Azərbaycan manatı 2015-ci ildəki iki şok devalvasiyadan dollar nisbətə 0,78 manatdan 1,05 manata, oradan da 1,55 manata, sonra isə 1.92 manata qədər dəyər itirdi. Bu ilin fevralından manatın məzənnəsində bir qədər bahalaşma özünü göstərmiş və xeyli vaxtdır 1 dollar - 1,70 manat et-

rafında hərəkət edir. Amma aidiyyəti qurumların bunu manatın ətrafındakı bütün risklər aradan qaldırması kimi qələmə verməsi həqiqəti tam əks etdirmir. Tədiyyə balansının cari hesabları və xarici ticarət balansında nəzərəcarpan dərəcədə müsbət saldo yaranmağa başladığından, hazırda və yaxın perspektivdə manatın 2015-ci ildəki kimi şok devalvasiyası üçün əsas yoxdur. Ancaq manat ətrafındakı bütün risklər hələ tam aradan qaldırıldığından, ən azından qeyri-neft sektorunun rəqabət qabiliyyətinin və ixrac imkanlarını genişləndirməkdən ötrü bir müddətdən sonra onun təcridən ucuzlaşacağı gözləniləndir".

Bu arada bir məsələ yenidən aktual şəkildə ortaya çıxır. Söhbət valyutadəyişmə məntə-

qələrindən gedir. Parlament valyutadəyişmə məntəqələrinin fəaliyyətinin bərpası ilə bağlı qərar qəbul etsə də, bu sahədə irəliləyiş yoxdur. Bunun səbəblərindən bəhs edən Ə.Məsimli aşağıdakıları bildirdi: "Ona görə ki, yeni valyutadəyişmə məntəqəsi açmaq üçün şərtlər çox ağırdır. Bununla belə, Azərbaycanda, xüsusən Bakıda kifayət qədər valyutadəyişmə məntəqəsi fəaliyyət göstərir. Həm də Azərbaycanda valyutadəyişmə

prosesi çox ölkələrlə, xüsusən də inkişaf etmiş ölkələrlə müqayisədə xeyli liberal və asan, sadə və müştəri üçün daha əlverişlidir".

Qeyd edək ki, son vaxtlar bir sıra iqtisadçılar, o cümlədən parlamentarlar banklardan asılı olan vətəndaşların durumu ilə bağlı məsələlər qaldıraraq, onların vəziyyətinin yaxşılaşdırılması istiqamətində addımlar atmağa çağırış edib. Ancaq bu da var ki, bankların özlərinin də

ağır vəziyyətlə üzləşməsi kreditləşmə ilə bağlı acınacaqlı durum yaradır. Məlumatla görə, ötən ilin analoji dövrü ilə müqayisədə bu il iqtisadiyyata kredit qoyuluşu 4 milyard 463,1 milyon manat azalıb. Belə bir vəziyyət nə vəd edir?

Ə.Məsimli: "Kreditləşmənin zəifləməsinin ölkə iqtisadiyyatının inkişafına mənfi təsir göstərəcəyi aydındır. Bununla belə, kreditləşmənin indiki həcmindən də səmərəli istifadə edib, xüsusən qeyri-neft sektorunun inkişafına ciddi təkan vermək olar. Son 10 ildə Azərbaycan iqtisadiyyatına 130 milyard manatdan artıq kredit ayrılıb. Onun cəmi 20-cə faizini - 30 milyard manatını qeyri-neft sektorunun çox perspektivli sahələrinə yönəldib səmərəli istifadə olunsaydı, indi qeyri-neft sektoru daxili tələbatın daha önəmli hissəsini əhatə edərdi. Qeyri-neft eksportumuzun orta illik həcmi 1,2 milyard dollar - ayda orta hesabla 100 milyon

dollar - yox, 5-6 milyard dollar - ayda orta hesabla 400-500 milyon dollar - olardı ki, bu da milli valyuta-manatın məzənnəsinin xarici konyukturadan asılılığının maksimum dərəcədə azaldılması və dayanıqlı şəkildə sabitliyinin təmin edilməsi üçün yetərli idi. Ona görə də Strateji Yol Xəritələrinin icrasına zamanı iqtisadiyyatımıza yönəldilən sərmayə və kreditlərdən istifadənin səmərəliliyinin artırılması və bankların qeyri-neft sektorunda istehsalla əlaqəsinin genişləndirilməsinə diqqət artırılmalıdır. Bu baxımdan sahibkarların kredit resurslarına çıxış imkanlarının genişləndirilməsi imkan verən "Kredit Zəmanət Fondu"nun yaradılması və səmərəli fəaliyyətinin təmin edilməsini ilə yanaşı, kiçik və orta biznes qarşısındakı digər maneələrin də aradan qaldırılmasını və digər zəruri tədbirlərin də həyata keçirilməsini zəruri hesab edirik".

□ ELSAD

Azərbaycan və Ermənistan prezidentlərinin Cenevrə görüşü yəqin ki, hələ bir müddət də siyasi ekspertlərin müzakirə predmeti olacaq. Diqqəti çəkən əsas məqam isə ATƏT-in Minsk Qrupu həmsədrlərinin görüşlə bağlı nikbin bəyanatı fonunda işğalçı ölkənin prezidenti və xarici işlər nazirinin görüşdən dərhal sonra konstruktiv danışıqlara daban-dabana zidd açıqlamalar verməsi oldu.

Biri - Xocalı canisi Sərkisyan bəyan elədi ki, bəs, "problem həlli yalnız Dağlıq Qarabağın Azərbaycan sərhədlərindən kənarında olması halında mümkündür", o biri - Nalbəndyan isə ərz elədi ki, "Dağlıq Qarabağ

heç vaxt Azərbaycanın tərkibində olmayacaq". Təbii ki, bunların hamısı köhnə bayatılardır. Yenilik yalnız o idi ki, bu bayatılar məhz Cenevrə görüşündən dərhal sonra səslənirdi. Odur ki,

Sərkisyanın cavabı İstanbuldan verildi - düşməyə sərt ismarış

"Azərbaycan ərazisində ikinci qondarma erməni dövlətinin yaradılmasına heç vaxt imkan verilməyəcək";
amerikalı politoloq: "ABŞ Qarabağ məsələsində nə Azərbaycanın, nə də Ermənistanın yanında..."

"Vətəndaşlarımızın işğal altındakı torpaqlara getməsi utancvericidir" - türkiyəli tanınmış vəkil

"Türkiyə vətəndaşlarının Azərbaycan dövlətinin qanunlarını tapdalayaraq, işğal altında olan Dağlıq Qarabağa getmələri utancvericidir". Bunu Trend-ə tanınmış türkiyəli vəkil, "Ekolhukuk" hüquq məsləhətxanasının təsisçisi Zeki Arıtürk bildirib.

Z.Arıtürk qeyd edib ki, Türkiyə vətəndaşları Ufuk Uras, Əli Bayramoğlu, Səid Çəkinoğlu və Erol Katırçioğlunun Ermənistan tərəfindən işğal olunan Azərbaycan ərazilərinə qeyri-qanuni səfərinə həm hüquqi, həm də mənəvi müstəvidən yanaşmaq lazımdır. Onun sözlərinə görə, təəssüf ki, hazırda hüquqi müstəvidə adı sadalanan şəxslərin cinayət məsuliyyətinə cəlb edilməsi məsələsi bəzi prosedurlara bağlıdır.

"Türkiyə Konstitusiyasının 38-ci maddəsinin son bəndinə əsasən, ölkə vətəndaşı hər hansı xarici dövlətin ərazisində cinayət törədərsə, o başqa bir ölkəyə təhvil verilə bilməz, yalnız Türkiyə Respublikasının cinayət məəcəlləsinə əsasən və Türkiyədə məhkum edilə bilər", - deyə o bildirib.

Z.Arıtürk qeyd edib ki, Türkiyə qanunlarına əsasən vətəndaşlar üçün gedilməsi qadağan edilən hər hansı ölkə və ya ərazi yoxdur: "Ancaq Türkiyə vətəndaşlarının səfəri işğal altında olan Dağlıq Qarabağda yaşayan erməniləri Azərbaycan dövlətçiliyi əleyhinə qaldırmaq məqsədi daşıyıbsa və onlar bu istiqamətdə çağırışlar ediblərsə, Türkiyə cinayət məəcəlləsinə görə, şiddətə təşviq etdikləri üçün həmin şəxslər mütləq cinayət məsuliyyətinə cəlb olunmalıdırlar".

Məsələnin mənəvi tərəfinin də Azərbaycan və Türkiyə dostluğunun olduğunu deyən Arıtürkün fikrincə, iki qarşılıqlı münasibətlərinə xəyanət edənlərə fürsət verməməklə yanaşı, onları dəstəkləmək də olmaz: "Özümün və millətimin adına erməni lobbisinin maraqları daxilində hərəkət edərkən, Azərbaycanın ayrılmaz hissəsi olan Dağlıq Qarabağa gedənlərə görə xəcalət hissi keçirdiyimi və kədərləndiyimi bildirirəm. Türkiyə vətəndaşlarının Dağlıq Qarabağa səfərlərinə dair foto, video faktların mənə təqdim edildicəyi təqdirdə şəxsən özüm bu vətəndaşlar haqqında cinayət işinin açılması üçün əlimdən gələni edəcəyəm".

Azərbaycan rəhbərliyinin cavabı özünü çox gecikdirə bilməzdi. Gecikmədi də. Cavab-ismarış isə bu dəfə İstanbuldan gəldi. İstanbulda D-8 İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının IX zirvə görüşündə müşahidəçi kimi qatılan Azərbaycanın prezidenti İlham Əliyev Sərkisyanın layiqli cavabını verdi.

Azərbaycanın dövlət başçısı çıxışında görüş iştirakçılarının diqqətini Dağlıq Qarabağ münaqişəsinə də cəlb edərək dedi: "Özünü müsəlman ölkələrinin dostu kimi qələmə verməyə çalışan Ermənistan Dağlıq Qarabağ və ətraf bölgələrdə məscidləri və dini abidələri dağıdıb. Məscidləri dağıdan ölkə heç vaxt müsəlman ölkələrinin dostu ola bilməz... Dağlıq Qarabağ Azərbaycanın tarixi torpağıdır. Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi BMT Təhlükəsizlik Şurasının qətnamələri əsasında Azərbaycanın ərazi bütövlüyü çərçivəsində həll edilməlidir. Azərbaycan dövləti və xalqı heç vaxt imkan verməyəcək ki, onun əzəli torpağında ikinci qondarma erməni dövləti yaradılsın. Ölkəmizin ərazi bütövlüyü danışıqlar mövzusu deyil və olmayacaq".

Əlbəttə ki, bu, Azərbaycanın müstəsna beynəlxalq hüquqdan qaynaqlanan halal haqqıdır. Əfsuslar olsun ki, beynəlxalq hüququn özü indi az qala, böhran keçirir, təftişə məruz qalır. Bunun ən bariz nümunəsini işğal məruz qalan, separatizmle üzleşən ölkələrə

(Azərbaycan, Gürcüstan, Ukrayna, Moldova, İspaniya) münasibətdə Qərb və Rusiyanın sərgilədiyi "ikili standart" yanaşmalardan görmək olar.

Rusiya aydındır - bu avtoritar, Kırımı zorla ilhaq edən, imperiya iddialı dövlətdən ədalət, beynəlxalq hüquqa münasibətdə sayğı gözləmək əbəsdir. Amma gəl ki, ABŞ və Avropa da yeri gələndə ondan geri qalmır. Məsələn, Avropa Komissiyasının sədri Donald Tusk ötən həftəsonu Kataloniya məsələsinin Avropa Birliyinin gündəmində olmadığını və bunu İspaniyanın daxili işi olduğunu bəyan edib. Yəni, İspaniya öz ərazi bütövlüyü ilə bağlı hansı radikal addımı atsa, qurum bunu anlayışla, normal qarşılayacaq.

Bəs Dağlıq Qarabağ münaqişəsi? Nədən Azərbaycana gələndə onun ərazi bütövlüyü məsələsi onun daxili işi kimi qəbul edilmir, tam əksinə, problem həlli üçün Azərbaycandan da güzəşt tələb olunur?

Şəxsiz ki, məsələdə əsas söz sahibi olan dövlətlərin də mövqeyi mühümdür. İki aparıcı vasitəçidən biri olan ABŞ kimi. Görəsən Donald Trampın prezidentliyi dövründə nəhayət ki, Vaşinqtonun Qarabağ nizamlaşdırılmasına dair ciddi diplomatik təşəbbüslərinin şahidi olacağımı? Bütövlükdə Cənubi Qafqaz indiki Ağ Ev administrasiyanın xarici siyasətində hansı yeri tutur?

Sualı cavablandırان tanınmış amerikalı analitik, Kaliforniyadakı Beynəlxalq Tədqiqatlar

İnstitutunun Terrorizmin Tədqiqi Mərkəzinin böyük elmi əməkdaşı Qordon Hana görə, Tramp administrasiyası Güney Qafqaza ciddi önəm vermir. "Ancaq əgər həm Suriyada, həm də Ukraynadakı böhranlar dərinləşsə, o zaman tam mümkündür ki, Güney Qafqaz ABŞ-ın xarici siyasətinin gündəminə çıxsın". Musavat.com-un məlumatına görə, bu barədə analitik rusdilli Vesti.az saytına eksklüziv açıqlamasında bildirib.

"Bəs, o halda Vaşinqtondan Qarabağ nizamlaşdırılması üzrə fəallaşma gözləməyə dəyərmi?"

Amerikalı politoloq: "Buna mən şübhə edirəm. Ancaq daha məntiqli o olardı ki, bu məsələdə Rusiya ilə əməkdaşlıq edilsin. İş ondadır ki, Cənubi Qafqaz bölgəsi Qərb üçün həlledici deyil və Qarabağ münaqişəsi də digər postsovet konfliktlərindən onulla fərqlənir ki, ABŞ bu münaqişədə qarşı duran tərəflərdən heç birini dəstəkləmir - nə Azərbaycanı, nə də Rusiyanın regiondakı müttəfiqi Ermənistanı. Yeri gəlmişkən, ola bilsin, Amerikanın münaqişə tərəfindən bərabər uzaqlıqda durması Moskvanı sakitləşdirsin və danışıqlar prosesində ABŞ-ın iştirakına Rusiya əngəl olmasın".

Ancaq məsələ də ondadır ki, ABŞ-ın Dağlıq Qarabağ məsələsində nə Azərbaycanın, nə də Ermənistanın yanında olmasının, onlardan "bərabər uzaqlıqda dayanması" heç də ABŞ-ın obyektiv mövqə tutmasına dəlilətlə eləmir. Çünki Er-

mənistan işğalçı, Azərbaycan isə işğala məruz qalan ölkədir. Onların heç birinin tərəfində durmamaq - məhz elə beynəlxalq hüququn yanında durmaq, 1993-cü ildə qəbul edilmiş və ABŞ-ın da səs verdiyi BMT Təhlükəsizlik Şurasının 4 qətnaməsini ciddiyyə almamaq ələməkdir.

Ən önəmlisi, necə olur ki, ABŞ ərazisinin bir qismi işğal olunmuş Ukraynanın, Gürcüstanın, Moldovanın yanındadır, Azərbaycana gələndə isə ona Ermənistanla eyni gözlə baxır, işğalçı ilə işğala məruz qalan ölkədən bərabər uzaqlıqda durur? Bu - "ikili standart" yanaşması deyilsə, nədir bəs?

Sözsüz ki, belədir. Niyə belədir? Bu haqda da zaman-zaman yazmışıq. Səbəblər sırasında təbii ki, xristian amili (işğala məruz qalan Azərbaycanın müsəlman ölkə olması faktı), erməni lobbisi faktorunu da var. Ötən həftə bir daha buna əminlik hasil elədik. Dağlıq Qarabağdakı separatçı rejimin başçısı, "Kremlin tulası" ayaması daşıyan Bako Saakyanın Brüsseldə - Avropa Birliyinin (AB) paytaxt şəhərində keçirdiyi görüşləri nəzərdə tuturuq.

Saakyan sərbəst şəkildə AB-nin digər üzv dövlətlərinə və ABŞ-a da gedir. Halbuki, həm ABŞ, həm də Avropa Birliyi Abxaziyaya, Cənubi Osetiyaya, Dnestryna rejimlərinin, Kırımın separatçı rəhbərlərinin öz ərazisinə girişinə çoxdan qadağa qoyub. Separatçı ermənilərə gələndə isə əksini görürük. Bu da indi sizə Qərbin ədaləti.

Gələnlər il martın 18-də Rusiyada keçiriləcək prezident seçkiləri yaxınlaşdıqca Azərbaycanda da bu mövzu ətrafında müzakirələr qızışır. Ölkəmizə ən çox təsirləri hər zaman müşahidə olunan şimal qonşumuzda hazırkı ölkə rəhbəri Vladimir Putin iqtidarının qalmasının və ya getməsinin bizə sərfəli olub-olmaması ilə bağlı ən müxtəlif fikirlər var.

Hər iki tərəfin də arqumentləri kifayət qədər tutarlıdır. Azərbaycan hakimiyyətinin dil tapa bildiyi hazırkı Rusiya hökumətinin dəyişməsinin rəsmi Bakı üçün çətinliklər yarada biləcəyi vurğulanır. Eyni zamanda hakimiyyətdə olduğu 18 il ərzində Dağlıq Qarabağ və digər bu kimi problemlərimizdə daim Ermənistanın tərəfində olan Putin hökumətinin gətməsinin Azərbaycan üçün faydalı olacağı qeyd edilir.

Ümid Partiyasının sədri İqbal Ağazadə hesab edir ki, Boris Yeltsin dövrünə nisbətən Putin hakimiyyəti dönməndə Azərbaycana təzyiqlər daha az olub: "Putin dönməndə ən az təzyiqlər olub. Ən çox təzyiqlər isə Yeltsin demokratik hakimiyyəti dönməndə olub. O iqtidarın adı belə idi. Həmin dövrdə Azərbaycan torpaqlarının böyük bir hissəsi işğal

Rusiya seçkilərində Putin qalsın, yoxsa getsin - Azərbaycan nə istəyir?

İqbal Ağazadə: "Rusiyanın vahid siyasəti var..."

olundu. Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonlarımızı itirdik. Bu baxımdan Rusiyada hakimiyyətdə kimin olmasının bizdən ötrü o qədər də önəmi yoxdur. Rusiyanın vahid siyasəti var. Bu siyasət çərçivəsində də Azərbaycana və ətraf dövlətlərə münasibətini sərgiləyir. Putin dönməndə artıq hər şey bitmişdi. O sadəcə olaraq, status-kvonu saxladı. Hakimiyyət məsələlərində də, əgər Yeltsin dövründə 1993-cü ildə Azərbaycanda hakimiyyət çevrilişi oldusa, Putin dönməndə heç bir hakimiyyət çevrilişi olmadı. Əvvəlki hakimiyyət yerində qalıb. Məsələlərə bu aspektdən yanaşanda hər şey aydın olur. Putinin qalıb-qalmayacağı, yaxud Azərbaycana nə kimi xeyir və fayda verəcəyinə gəlincə, düşünürəm ki, faydalar iri dövlətlərdə şəxslərin seçil-

məsi, fərdlərin hakimiyyətə gəlmələri ilə ölçülmür. Dövlətlərin ümumi siyasəti var, geopolitika mövcuddur. O geopolitikanın, o cümlədən dövlətlərin siyasətinin nəticəsində də Azərbaycana və Azərbaycan tipli dövlətlərə münasibətlər ortaya qoyulur. Böyük ehtimalla, Putin hakimiyyətdə qalacaq. O 18 mart seçkilərində də qalib gələrək, iddiasını davam etdirəcək. Namizəd olacağı təqdirdə onun bugünkü alternativləri olduqca zəifdir. Alternativləri sosial şəbəkədən yaxud böyük Rusiya kimi dövlətdə kiçik kütləvi aksiyalardan o tərəfə keçə bilmirlər. Ölkədə sistemli müxalifət partiyaları yoxdur. Putin hakimiyyətdə gələndən sonra sistemli müxalifət partiyalarının sonuna çıxmağı bildi. Azərbaycan üçün də mövcud status-kvoda başqa heç nə dəyişməyəcək. Doğrudur, Azərbaycan rəhbərliyinin Putin hakimiyyətinə münasibəti və istədiklərinə verə biləcəyi reaksiyalar zaman-zaman dəyişəndə

Rəsmi Madrid: məqsədimiz Kataloniyada...

● **spaniya hökumətinin məqsədi Kataloniyada nizamı yenidən təmin etməkdir.** Axar.az xəbər verir ki, bu sözləri İspaniya Xarici İşlər naziri Alfonso Dastis söyləyib. İspaniya hökumətinin konstitusiyaya zidd hərəkət etmədiyini deyən Dastis insanların katalon lider Karlos Puçdemonun təlimatlarını diqqətə almayacaqlarına ümid etdiyini bildirib.

mövqelər də dəyişir. Amma hesab etmirəm ki, qlobal nəşə dəyişsin, istər Azərbaycan-Ermənistan cəbhəsində, istərsə də, iqtidar cəbhəsində. Təzyiqlər hər zaman ona görə olur ki, istədiklərinə daha artdığını ala bilsinlər".

Politoloq Elçin Mirzəbəyli bunları dedi: "Putinin növbəti dəfə prezident olacağına siyasi müstəvidə heç bir şübhə yoxdur. Rusiyadakı reallıqlar hər kəsə yaxşı bellidir. Bu reallıqların dəyişməsinə isə ne Rusiyadakı vəziyyət, ne de qlobal geosiyasi pro-

seslər imkan verir. Digər tərəfdən, mövcud reallıqlarla hətta Putin hakimiyyətdə qalmasa belə, Rusiyanın siyasi sistemində dəyişiklik baş verməyəcək. Rusiyada siyasi sistem dəyişməsə, bu ölkənin qonşularına, o cümlədən Azərbaycana münasibətində də dəyişiklik baş verməyəcək. Təkcə Rusiyanın deyil, bütövlükdə Avrasiyanın demokratik inkişafı, uzunmüddətli, dayanıqlı sabitliyi, təhlükəsizliyi Rusiyanın demokratikləşməsindən keçir".

□ **Cavansir ABBASLI**

Maltada öldürülən jurnalistlə bağlı Liviya versiyası önə çıxdı

Son günlərdə dünya ictimaiyyətinin gündəmini Maltada törədilən müəmmal terror qətlə zəbt edib. Avtomobilinə yerləşdirilən bomba ilə partladılaraq öldürülən Dafna Karuana Qalitsiyanın işi ilə bağlı hər gün yeni versiya ortaya atılır. Bilindiyi kimi, bu jurnalist xanım öz ölkəsinin və Avropanın bir çox siyasətçisinin korrupsiya əməllərini ifşa etməklə ad çıxarmışdı.

"Hazırda bu qətl FTB (ABŞ), Skotland Yard (Böyük Britaniya), habelə Danimarka, İtaliya və Hollandiya hüquq-mühafizə orqanlarının birlikdə yürütdüyü əməliyyatla araşdırılır", "Corriere della Sera" (İtaliya) qəzetinin yazarı Valetta Françesko Batistini yazır. Məqalədə təhqiqatçılardan Dafna Karuana Qalitsiyanın və onun oğlu Metyuya məxsus kompüterlərdəki dosyaya əsasən 42 təhqiqat versiyasının ortaya çıxdığı qeyd olunur. Bunlardan ən başlıcası jurnalist tərəfindən son aylarda araşdırılan Liviyadan gətirilən "saxta yaralılar" işi ilə bağlıdır.

Dafna Karuana Qalitsiyanın qətlində yeni detallar

"Malta vasitəçiləri tərəfindən aparılan bu biznes uzun illərdir ki, Avropanın tən yarısının klinikalarını olmayan xəstələrlə milyonlarla ölçülən dollarla təmin edir. Mərhum jurnalistin təsbitlərinə görə, Malta siyasətçilərinin və beynəlxalq cinayətkarların qurduğu şəbəkə Tripoli və Benqazi arasında gedən müharibədən (Liviyadakı vətəndaş savaşı nəzərdə tutulur - red.) külli miqdarda pul qazanıb" - məqalədə qeyd olunur.

Battistininin yazdığına əsasən, Liviya versiyası istintaqın ilkin mərhələsindən etibarən gözəndən keçirilir. Buna əsas verən səbəblərdən biri də jurnalistin avtomobilinin "Semtex" qurğusu ilə partladılmasıdır. Bu partlayıcı qurğunun Maltaya Qəzzafi dönməndən qalan 700 tonluq anbarlardan Siciliyaya, oradan da Maltaya gətirildiyi güman olunur. Ölə jurnalistin son araşdırılmasının birində Liviyaya humanitar yardım

götürən Malta firmalarının qarantılıq əməlləri ifşa edilib.

"Həmin firmalar vasitəsilə ödənişli "tibbi viza"ların verilməsi sayəsində Liviyanın Tripoli, Tobruk və Misrata şəhərlərindən gələn silahlı terrorçular öz ailələri ilə birlikdə Avropa Birliyinə maneəsiz səyahət edə bilmişlər.

Bütün bu səyahətlər guya onların Avropada müalicə olunması üçün həyata keçirilmiş. Əslində isə Xorvatiya, İtaliya, hətta Türkiyə, Livan və Tunisdə yerləşdirilən "yararlıların" "müalicəsi" üçün böyük məbləğlərlə alınan pullar Malta məmurlarına verilən rüşvətlərdən ibarət imiş. Jurnalistin Liviya-Malta-İtaliya üçlüyü ilə bağlı araşdırması bununla da kifayətlənməyib. İtaliyanın digər, "La Repubblica" qəzetində Culiano Foskini və Fabio Tonaççinin qələmi ilə başqa bir maraqlı yazı dərc olunub.

Məqalədə İŞİD-ə bağlı olan Liviya terrorçularının bir qruplaşmasının Tripolidən 40 km aralıda yerləşən Əz Zavin şəhərindəki neft emalı zavodundan böyük həcmdə neft oğurladığı barədə xəbər gəlib. Terrorçular həmin nefti kiçik tankerlərə yükləyərək onu Malta sahillərində Rusiyaya məxsus gəmilərlə İtaliyaya yola salıblar.

"Siciliya adasında yerləşən Kataniya şəhərinin prokuroru Karmelo Dzukkarro həmin neftin satışından əldə olunan gəlirlərin İŞİD-ə gətirilməsinə etmir. Dzukkarro həm də Maltada xüsusi firmalar yaradan İtaliya mafiyasının dəstəyi ilə qaçaqmalçı şəbəkələrin, o cümlədən məşhur Yakorossi ailəsinə mənsub "Maxcom2" şirkətinin əməllərini araşdırılması ilə məşğuldur", məqalədə qeyd olunur.

Qəzetdə yazılana görə, İtaliya polisinin apardığı əmə-

liyyat nəticəsində 6 şəxs həbs olunub. Bunların arasında "Maxcom" şirkətinin icraçı direktoru Marko Porta, habelə Tunislə sərhəddə yerləşən rayonda silahlı terrorçulara rəhbərlik etdiyi güman olunan liviyalı Fəhmi Musa Səlim ibn Xəlifə adlı şəxs də var.

Məqalədə 82 milyon kq-ı Liviya dizel yanacağıının ilkin qiymətinin 27 milyon avro olduğunu, daha sonra fırladaqçılar tərəfindən bu rəqəmi bazarda 51 milyon avroya qədər yüksəldikləri vurğulanır. Bundan başqa qaçaqmalçılar İtaliya hökumətinə 11 milyon avro əlavə dəyəri vergisini ödəməkdən də yayınmağa müvəffəq olublar.

Məqalədə Blogger Dafna Karuananın Qalitsiya Aralıq dənizinin mərkəzində neft qaçaqmalçılığı ilə bağlı araşdırmalar apardığı xüsusi qeyd olunub. Araşdırmaya görə, Maltada oturan cinayət şəbəkəsi isə iki funksiya oynayıb. Onlar ilk növbədə yanacağın Maltanın Ticarət palatasında qeydiyyatda olan firmalar vasitəsilə İtaliyaya ötürülməsi üçün zəruri sənədləri hazırlayıblar. Bundan başqa isə onlar əldə olunan gəlirlərin vergidən yayındırmaq və pul axınlarının qeyri-qanuni tranzaksiyası üçün offşor firmalar yaradıblar. Əldə olunan gəlirlər isə ibn Xəlifə kimi terrorçuların cibinə axıb.

□ **VAQIF**

Məşhur rusiyalı məşqçidən “Qarabağ” barədə: böyük uğur...

Qrupdakı iki məğlubiyyət qaçılmaz idi. Əsas odur ki, onlar düz istiqamətdədir. “Qarabağ” və “Qəbələ” bütün Azərbaycan futbolunu irəli aparır. Qol.az-ın xəbərinə görə, bu sözləri Moskvanın “Lokomotiv” komandasının baş məşqçisi Yuri Syomin “Qarabağ”ın Çempionlar Liqasındakı çıxışını “Moksva-Baku” jurnalına şərh edərkən deyib.

O qeyd edib ki, bu iki klub uşaq və yeniyetmə futboluna, infrastruktura ciddi fikir verir: “Ölkədə futbolun bütün ağırlığı məhz bu iki klubun çiyindədir. O ki qaldı “Qarabağ”ın Avropanın nəhəng klublarına məğlubiyyətinə, hamı uzudur. Hələlik onlar heyətində dünyanın ən güclü futbolçuları olan klublarla rəqabət aparmaq gücündə deyillər (müsahibə “Atletiko” ilə Bakıdakı oyundan əvvəl götürüldü - red.). “Qarabağ”ın Çempionlar Liqasında qrupunda oynaması böyük uğurdur”.

Yuri Syomin həmkarı Qurban Qurbanov barədə də danışdı: “Klubun rəhbərliyi sağ olsun ki, bu məşqçiyə həmişə tam dəstək olur və inanır. O, çox perspektivli məşqçidir. Müasir futbolu yaxşı görür, başa düşür. Görün, “Qarabağ”ı hansı səviyyəyə çıxarıb. Yeri gəlmişkən, mən onunla yaxşı tanışam. Biz tez-tez danışıq. “Kopenhagen”lə oyundan sonra ona zəng vurdum. Biz Azərbaycan çempionatında bir-birimizə xoş rəqib olmuşuq. Çünki Qurban yaxşı insandır, yüksək səviyyəli peşəkardır. Hansı ki, onun yaratdığı komanda Azərbaycan futbolunu yaxşı səviyyədə təmsil edir”.

Y.Syomin Qurban Qurbanovla etdiyi söhbət haqda danışmayıb: “Qoy bu peşəkər söhbət ikimizin arasında qalsın”.

“Qəbələ”nin sabiq çalışdırıcısı onu da deyib ki, Qurban Qurbanov öz üzərində çox çalışır, çox işləyir. Buna görə də məşqçi kimi uğurlara nail olur.

Şimali Koreyada əsla ala bilməyəcəyiniz şeylər - kola, ayfon və...

Demək olar ki, dünyadan təcrid olunmuş ölkə sayılan Şimali Koreyada qadağalar sınırsızdır. Bu ölkədəki qadağaları sizlərə təqdim edəcəyik.

Şimali Koreyadakı yasaqlara bağlı məlumatlar bu ölkəni ziyarət edən insanların danışdıqları əsasında hazırlanıb. Burada əsla pul ilə ala bilməyəcəyiniz şeylərin siyahısını təqdim edirik.

Coca-Cola

Dünyada Coca-Colanın satılmadığı iki yer var - Kuba və Şimali Koreya. Şimali Koreyada Coca-Colaya bənzər dadlı içkilər hazırlanıb. Lakin Coca-Colanın dadını tam bilmirlər.

Kim Çen İn-in saç düzümü

Bir neçə il bundan əvvəl Kim Çen İn-in saç düzümü dəb halını almışdı. Şimali Koreyada bir çox insan saçlarını liderlərinin saçına kimi hazırlayırdı. Bundan narahat olan Kim Çen İn bütün kişilərə sözügedən saç düzümünü qadağan etdi.

Saç boyası

Şimali Koreyada saçları qırmızı, qızıla, sarı, yaşıl və ya başqa bir rəngə boyamaq kimi bir lüksünüz yoxdur. Hər kəsin saç qara olmalıdır. Əgər kimsə saçını rənglədirsə, həmin şəxs və onun bərbəri cəzalandırılır.

McDonald's

Burada McDonald'sın məhsullarını yeyə bilməzsiniz. Çünki orada ümumiyyətcə, McDonald's yoxdur. Şimali Koreyalıların bir çoxu sırf McDonald'sın məhsullarından dadmaq üçün Çinə gedir.

Cins şalvar

Ölkədə xüsusilə gənclərin dəstəyi ilə cins şalvara nəzarət edilir. Qərb modası sayılan cins geyimlərə qarşı çıxırlar. Hətta cins geyinən insanları təsbit etmək üçün gənclər öz aralarında xüsusi qruplar belə yaradıb. Küçələri gəzib, cins geyinənləri tapıb cəzalandırılmasını üçün lazımı tədbirləri görürlər.

Xarici filmlər

Bu ölkədə xarici filmləri izləmək də qadağandır. Xüsusilə xarici ölkələrin mədəniyyətlərini əks etdirən filmlərə baxmaq əsla olmaz.

Ayfon

Ayfon telefonları Şimali Koreyada qadağan edilməyib. Amma “Ayfon” şirkəti özü Şimali Koreyada satış həyata keçirmir. Yəni ölkədə Ayfon telefonlarının satıldığı dükən tapmaq mümkün deyil.

□ Turan ORUC

Bir

neçə gün öncə Azərbaycan Dövlət Tibb Universitetinin 5-ci kurs tələbəsi Möhtati Saaman adlı İran vətəndaşı qətlə yetirilmişdi. Cinayətkarlar gənc tələbənin evindən 50 min manat pul oğurlayıblar. Bir sözlə, oxumaq ümidi ilə ölkəmizə üz tutan gənc pul, mal-mülk üstündə öldürüldü.

Təəssüflə qeyd etməliyik ki, son vaxtlar Azərbaycanda qəddarlıqların, amansızlıqların sayı artıb. Gənclərin pul üstündə bir-birini öldürməsi, məktəblilərin bir-birini bıçaqlaması, ananın övladını, nənənin nəvəsini, uşağın anasını, ərin arvadını öldürməsi kimi faktlara tez-tez rast gəlirik. Bir sıra şəxslər düşünür ki, sovet dövründə bu cür amansızlıqlar olmayıb. Bir qisim insan isə, əksinə, hər zaman belə cinayətlərin baş verdiyini, sadəcə olaraq, o dövrdə bunun o qədər də ictimailəşmədiyini bildirir.

Keçmiş polis rəisi, hüquqşünas Mahmud Hacıyev sovet dönəmində xüsusi qəddarlıqla qətl hadisələrinin indikindən dəfələrlə az olduğunu bildirdi: “Mən sovetlər dövründə də hüquq-mühafizə orqanlarında işləmişəm. Son 10-15 ildə baş vermiş xüsusi qəddarlıqla ölüm hadisələrini götürsək, bunun sovet vaxtına nisbətən çoxaldığını görürük. Sovetlər dönəmində cinayət hallarının gizlədilməsi faktları daha az idi. Çünki SSRİ daxili işlər nazirinin baş vermiş cinayət tərkibli əməllərlə əlaqədar uçot və qeydiyyat intizamı adlı xüsusi əmri var idi. O əmri poza hətta hüquq-mühafizə orqanı işçiləri, xüsusən polis işçiləri polis orqanlarından xaric olunur, haqlarında cinayət işi qaldırılırdı. Hətta o vaxt cinayətləri uçot və qeydiyyatdan gizlədənlərin böyük bir qismini bütün SSRİ miqyasında həbs etdilər. Yəni belə şeylərə o vaxt daha diqqət yetirirdilər. O vaxtlar baş vermiş cinayətlərin, xüsusən də qətl hadisələrinin gizlədilməsi demək olar ki, yox idi. SSRİ vaxtı orta məktəbdə şagirdlərin bir biri ilə dalaşması və yaxud bir birini bıçaqlaması böyük bir sensasiya idi. İndi isə son illər Bakıda tez-tez 8, 9, 10-cu sinif şagirdləri bir birini bıçaqlayırlar. Təhsil tərbiyə bir biri ilə paralel inkişaf edən bir şeydir. Təhsil sistemi aşağı düşəndə tərbiyə də aşağı düşür. Müqayisə üçün deyim ki, SSRİ dövründə təhsil-tərbiyə sistemi daha effektiv idi. Sərhədlər bağlı idi, narkomaniya indiki ilə müqayisədə həddindən artıq az idi, sərxoşluq, fahişəlik də az idi. Bağlı ölkə olduğu üçün belə şeylərə xüsusi diqqət yetirilirdi və nəzarət altında saxlanılırdı. Bunları toplum halında götürəndə hamısı cinayət əməllərinə təsir edən amillərdir”.

M.Hacıyevə görə, hər bir cinayət tərkibinin amillər toplusu olur: “Onlardan biri də cinayətin motividir. Müxtəlif motivlərlə müxtəlif ölüm halları baş verir. Burada müəyyən psixoloji gərginlik var. Son illəri götürəndə Azərbaycanda insanlarda psixoloji bir gərginlik var. Xüsusilə qətl hadisələrinin şa-

Xüsusi amansızlıqla qətl hadisələri niyə artıb?

Mahmud Hacıyev: “SSRİ vaxtında şagirdlərin bir-birini bıçaqlaması böyük sensasiya idi, indi isə...”
Əhməd Qəşəmoğlu: “İnsanların psixologiyaları sanki deformasiyaya uğrayıb”

qulı xətt boyunca baş verməsi və SSRİ ilə müqayisədə çoxaldı, bunların hamısına həm sadaladığım amillər, həm də insanların psixoloji durumu təsir edir. Psixoloji durumu da gərginləşdirən amillər toplusu var. Sosial iqtisadi problemlər, narkomaniya, sərxoşluq, fahişəlik psixoloji durumu gərginləşdirən amillərdir. Bunlar toplum halında insanların psixoloji durumunu gərginləşdirir və xüsusi amansızlıqla qətl hadisəsi, quldurluq baş verir. Bu amillər aradan qalxsa, xüsusi amansızlıqla qətl hadisələri də digər cinayətlər də azalar. Bunların qarşısını almaq üçün müəyyən profilaktik tədbirlər var ki, onları həyata keçirmək lazımdır”.

Sosioloq Əhməd Qəşəmoğlu bunun həyəcanlı və ciddi diqqət yetirilməli bir vəziyyət olduğunu dedi: “Təəssüf ki, indi bu kimi cinayət halları artıb. İnsanlarda, istər gənclər, istərşə də yaşlı nəslin nümayəndələrində bir psixoloji gərginlik artıb. Yəni insanlar daha əsəbi olub, psixologiyaları sanki deformasiyaya uğrayıb. Bu çox həyəcanlı bir vəziyyətdir və bu məsələyə çox ciddi diqqət yetirməliyik. İndiki vaxtda, müstəqil bir dövlətdə əsas məsələ əhəlinin keyfiyyəti məsələsidir.

Qalan şeylər köməkçi vasitədir. Əhəlinin keyfiyyəti məsələsində isə onların psixoloji durumu mühüm yer tutur. Bəzi insanlar bu psixoloji durumu maddi vəziyyətlə bağlayırlar. Bu tamamilə yanlış düşüncədir. Çünki bizdən qat-qat aşağı iqtisadi imkanlı ölkələrdə, eləcə özümüzdə də 30-50-ci illərdə iqtisadi vəziyyət bir o qədər də yaxşı olmayıb, amma insanlarda psixoloji durum bu qədər gərgin olmayıb. İndiki gərginliyin səbəbini sosioloji baxımdan araşdırdanda ortaya belə bir mənzərə çıxır. Əsasən insanlar gərgin edən o məsələdir ki, hər bir insan çalışır ki, cəmiyyətdə özünü təsdiq, təqdim etsin. Bu, orta məktəbdə də, ali məktəbdə də insanın təbiətindən doğan bir şeydir. Təəssüf ki, indiki vaxtda özünü, yerini tapa bilmək kimi bir çətinlik yaranıb. Bu həm də onunla bağlıdır ki, lazımı qədər iş yerləri yoxdur, həm də ki, insanların iş yeri barədə təsəvvürləri dəyişib. 50 il bundan qabaq gəncə iş yeri deyəndə sadəcə bir şey nəzərdə tuturdusa, indiki gənc axşama kimi informasiya təsiri altında iş yeri, özünü ifadə etmək deyəndə tamamilə başqa, daha üstün şeylər düşünür.

İkinci insanın psixologiyasına təsir edən amil sabaha ümid məsələsidir. Biz çalışmalıyıq ki, cəmiyyətimizdə problemlərin azalması ilə yanaşı, insanların sabaha ümidi daha çox olsun. Bunu sovet hökuməti çox yaxşı eləmişdi. O zamanlar sabah haqqında ümidverici danışılırdı. Təəssüf ki, indiki vaxtda bunun əksi deyilir. Gözünü açan gənc sabaha dair pessimist şeylər eşidir ki, bu da mühitin təsiri. İnsanların bu davranışına təsir edən 3 amil var. Mühit, informasiya və insanların üstünlük verdiyi dəyərlər. Təəssüf ki, dediyim 3 faktorun üçündə də əsəblərin, psixologiyanın pozulmasına təsir edən faktorlar daha çox meydana sulayıb. Ona görə də belə bir gərgin vəziyyət yaranıb. Bunun qarşısını almaq lazımdır. Mən neçə illərdir açıqlamalarımızda deyirəm ki, bütün bunların həlli var. Bunun üçün oturub ciddi elmi əsaslarla fəaliyyət proqramı hazırlayıb həyata keçirmək lazımdır. Əgər uyğun strukturlar bunu necə etmək lazım olduğunu bilmirsə, mən əlimdən gələni etməyə hazırım”.

□ Günel MANAFLI

Əksər insanların elə bir günü yoxdur ki, sosial şəbəkədən istifadə etməsin. Sutkanın böyük bir qismini Facebookda keçirir, işlərimizi, görüşlərimizi, dostlarla ünsiyyətimizi burda həyata keçiririk. Bizə də hər zaman elə gəlir ki, sözügedən şirkətdə çalışanlar üçün iş yeri, iş sistemi olduqca əyləncəlidir. Amma məsələ düşündüyümüz kimi deyil.

Bu günlərdə Türkiyə mətbuatında facebook işçiləri barədə maraqlı faktlarla dolu bir məqalə dərc edildi. Ordaki informasiyalara və detallara diqqət edək.

Sosial media nəhəngi facebook bir çox insanın çalışmaq istədiyi və gələcəyi üçün qarşısına böyük fərsətlərin səriləcəyini düşündüyü bir şirkət. Amma facebookda işləmək düşünüldüyü kimi hər cəhəti ilə gözəl bir şey deyil. Keçmiş facebook işçiləri şirkət üçün elə şeylər söylədilər ki, texnologiya həvəskarı olan gənclər üçün xəyal qırığı oldu.

Keçək facebookda işləməyin ən pis tərəflərinə:

İlin 6 həftəsində 7 gün, 24 saat işləmək. Facebookun ofisində divarlar yoxdur. Heç kimin ayrıca otağı yoxdur. Rəhbərlikdəkilər fərdin uğuruna yox, komandanın uğuruna daha çox sevinir. Facebookda çalışanların sayı çox sürətlə artdığı üçün təşkilatlanmaq çox çətindir. Bundan başqa, facebookda çalışan insanın yaxın ətrafı, dost-tanışı hər an ona sosial şəbəkədəki hansısa məsələ ilə bağlı suallar verə bilər. Facebookda işləyib milyonlar qazana bilməzsiz, öz şirkətinizi də qura bilməzsiz. Bunları facebookda çalışaraq etmək bir xəyaldır. İşçilərin danışığı formasi özündən razı və aşağılayıcı tondadır. Rəhbərlik danışıqlarda açıq və net deyil. Suallara cavab almaq mümkün deyil. Görülən işlə bağlı geriye doğru qərar verilməsi və ya düzəliş imkanı yoxdur. Mark Zuckerberg və Sheryl Sandberg şirkətdən çox başqa fəaliyyətlə məşğuldular. Google-u izləməkdən şirkət öz missiyasına və işlərinə diqqəti cəmləşdirə bilmir. İş atmosferi olduqca pisdir. Hər kəs çiyin-çiyinə, heç bir özəl sahəsi olmadan çalışır.

İşə girmək üçün 18 cəhənnəm sualı

İlkin mərhələ üçün şirkət işçilərə nə az, nə çox, 5 min dollar maaş təklif edir. Təbii ki, belə bir təklif isə hər kəsin üreyincədir. Lakin işə qəbul şərtləri rahat olmaqla yanaşı, həm də olduqca kreativdir. Deməli, facebooka işə qəbul olmaq istəyən şirkət rəhbərliyi tərəfindən hazırlanmış 18 suala cavab verməlidir. Belə ki, verilən cavablarla işləmək istəyən şəxs bütün şəxsi keyfiyyətləri və intellekt səviyyəsi-

Facebookla bağlı bilmədiyimiz ilginclik detallar

Həyatımızı asanlaşdıran və həm də çətinləşdirən şirkətdə nələr baş verir? Divarı olmayan ofisdə çalışmaq böyük paralar qazandırır, amma...

ni müəyyən etmək olur. Suallar aşağıdakılardan ibarətdir.

1. Fərz edək ki, 100 mərtəbəli binadasan və sənə tamamilə bir-birinə oxşar 2 yumurta veriblər. Məqsəd isə yumurtanı hansı mərtəbədən atacağın halda sınımayacağını müəyyən etməkdir. İbarətdir. Bu 2 yumurtadan istifadə edərək yumurtanın qırılmayacağı ən yuxarı mərtəbəni necə müəyyən edə bilərsən?
2. Əgər bir bankomati sifirdən hazırlamağı sənə həvalə etsəydilər, necə edərdin və nələri dəyişdirərdin?
3. Bütün facebookda bir gündə neçə dəfə ad gününü yazırsın?
4. İstanbul şəhərindəki bütün şüşələri təmizləmək üçün nə qədər pul istəyirdin?
5. Əgər sənə facebooka işə götürsək, buradakı ilk gündə nə edərdin?
6. Web saytlar necə işləyir və işlədilir?
7. Sənə, bütün Amerikada neçə dəfə toz soran var?
8. Sənin olduğun yerdə kəbabsiz internet şəbəkəsi ilə insanların online videoya baxmasının qarşısını necə ala bilərsən? Onu da nəzərə al ki, kəbabsiz şəbəkədə idarəçi sən deyilsən və hər cür qeyri-leqal üsullardan istifadə etməyə imkan verirlər.
9. Təsəvvür edək ki, Rusiya mafiyası tərəfindən qaçırılmış və sənə "rus ruletkası" oynamağa məcbur ediblər. Barabanına 6 güllə yerləşən silaha 2 güllə yerləşdirərək sənə

nə veriblər. Birinci atış boş çıxır. Növbəti atış üçün barabanı fırlayardınız? Nəzərə alın ki, hər iki halda vurulma ehtimalınız var...

10. Keçmişlə bağlı ən az qürur duyduğun şey nədir?
11. Facebookun sahib olduğu bütün məlumatlara və şeylərə sahib olsaydın nə edərdin?
12. Sənin son 20 il ərzində ən yaxşı kəşfin nə olub?
13. Əlində 100 dəne sənə aid olmayan kredit kartı məlumatı var. 24 saat ərzində, yalnız onunla əməliyyat həyata keçirərək ən çox pulu necə qazanarsan? (Əlbəttə həbs olunmayacağını fərz edərək)
14. 25 yanış atı və onların qarşısında 5 manə var. Sürət ölçən cihaz isə yoxdur. Ən sürətli və zəif qaçan atı necə müəyyən edə bilərsən?
15. Bir profilin saxta olub-olmadığını necə müəyyən edə bilərsən?
16. Başqa bir şəhərə getməmişdən öncə həmin şəhərdə yaşayan 3 dostuna zəng edərək orada yağışın yağıb-yağmadığını soruşaraq özünə nə götürüb-götürməyi müəyyən edə bilərsiniz?
17. Sizin, internetdə nə qədər pul xərclədiyiniz?
18. Əgər bir heyvan olsaydın, hansını seçərdin? Niyə və hansı səbəbə görə?

Google-da çalışanlar daha stresslidir, nəinki facebookdakılar

Facebookda çalışanlar qədər hamımızın gündəlik istifadə etdiyimiz axtarış saytı olan google-in işçiləri də maraqlı mövzudur. Araşdırmaçılar bu iki şirkətdə çalışmaq arasında hansı fərqlərin olduğunu müəyyən ediblər.

1. Facebookda işləyənlər google-da işləyənlərə nisbətən öz işlərindən daha çox məmnundular. Sorğu nəticələrinə əsasən facebookda bu göstərici 93%, google-da isə 84%-dir.

2. Facebook işçiləri arasında iyerarxiya quruluşu kəskin deyil. Facebook rəhbər vəzifədə çalışanlara güvən-

ön plana çıxması üçün daha yaxşı imkanlar var.

8. Facebook işçiləri daha çox düşünür. Yeni övladı olmuş işçilərə yumurta dondurma proqramı çərçivəsində hər ay əlavə 4 min dollar ödəyir. Google-da isə yalnız 4 aylıq pullu icazə xidməti var.

Şirkətdə direktorluq şurasının üzvü olmuş Sandberg mülki olduğu səhmləri Facebook-un sabiq və indiki əməkdaşlarına səhmlərin satışına qoyulmuş yasağın müddətinin bitməsindən sonra satın.

Direktor 353 min səhm sataraq 7,45 milyon dollar əldə edib.

Devid Spileyn 5,4 milyon, Ulliot isə 3,13 milyon dollarlıq səhm satın.

43 yaşlı Şeril Sandberg Facebook sosial şəbəkəsinin banisi və rəhbəri Mark Suckerberqin biznes tərəfdaşı idi. Bu ilin iyun ayında isə o, sosial şəbəkənin direktorluq şurasında ilk qadın olub.

Sözügedən şirkətlə bağlı bilinməyən daha bir detal. Fa-

Pula pul demirlər, onlar üçün pulun başqa adı var

İndi isə sizə bu şirkətdə çalışıb, qazanılan pulların məbləği barədə yazaq. Öncə ondan başlayaq ki, facebook investor-bankçı səviyyəsində pul qazana biləcəyiniz yerdə. Təbii ki, əgər mühəndissinizsə. Facebookdakı 15 fərqli vəzifə üçün toplam rəqəmlər - illik maaş və bonus artan sıralamaya görə belədir.

1. Məhsul analizi
Maaş (dollar): 118.864
2. İstehsal mühəndisi
Maaş (dollar): 132.534
3. İstifadəçi mühəndisi
Maaş (dollar): 146.708
4. Dalğa mühəndisi
Maaş (dollar): 146.949
5. Şəbəkə mühəndisi
Maaş (dollar): 160.172
6. Yazı mühəndisi
Maaş (dollar): 171.076
7. Araşdırma elmi adamı
Maaş (dollar): 172.705
8. Texniki proqram müdiri
Maaş (dollar): 175.589
9. Yazışma mühəndisi
Maaş (dollar): 183.397
10. Şəbəkə elmi adamı
Maaş (dollar): 185.743
11. Məhsul mühəndisi
Maaş (dollar): 194.907
12. Yazılımlar mühəndisi IV
Maaş (dollar): 209.988
13. Üst səviyyə yazılımlar mühəndisi
Maaş (dollar): 211.647
14. Yazılımlar mühəndisi V
Maaş (dollar): 259.349
15. Mühəndislik idarəedici
Maaş (dollar): 380.861

diyimi, işçilərinə də bir o qədər güvənir. Yeri gələndə idarəçiləri tənqid edən facebook, işçilərinə şirkətə güvən yaratmaq məqsədilə əlindən gələni edir.

3. Facebook işçiləri google işçilərinə nisbətən daha çox pul qazanır. İldə 135 min dollar facebook da olduğu halda google-da bu rəqəm 133 min dollardır.

4. Facebookda işçilərin stressi google-a nisbətən azdır. Sorğuya görə stress faizi google-da daha çoxdur.

5. Facebook işçiləri gördükləri işə daha mənalı hesab edirlər. Onların fikrinə görə, məqsədləri insanlara fayda vermək ünsiyyəti rahatlatmaqdır. Facebook işçilərinin 81%-i gördükləri işin mənalı olduğunu düşünür. Google-da isə bu rəqəm 76%-dir.

6. Facebooka işə düzəlmək daha asandır. Google-da işə düzəlmək üçün 6 həftə gözlədiyiniz halda facebook müraciət edənlərə daha asan tələblər təklif edir.

7. Google-da işçilərin sayı daha çoxdur və kobud dildə desək işçi ordusu var. 53 min işçisi olan google 10 min işçisi olan facebooka nisbətə yaxşı işçilərin ön plana çıxardılmasında daha ləngdir. Google işçilərindən biri vəziyyəti belə açıqlayır: "Əgər mükəmməl bir mühəndis deyilsəniz, bütün gün əlinizdə cihaz yağları ilə ora-bura qaçacaqsınız".

Facebookda isə işçilərin

facebook şirkəti ofislərinə yaxın ərazilərə köçən işçiləri üçün 10 min dollar əlavə ödəniş edir. Belə ki, şirkət işçilərinin problemləri ilə yaxından maraqlanır. Onların bütün ehtiyaclarına nəzarət edir.

"Reuters" agentliyinin yaydığı məlumatlara görə, Facebook insan qaynaqları siyasətini işçilərinə və onları həyatının bütün mərhələlərində onlara dəstək olmaq üzərində hazırlayıb.

Bu siyasətə uyğun olaraq facebook şirkətin Menlo Park-dakı əsas mərkəzinə 16 kilometr məsafəyə köçən işçiləri üçün 10 min dollar əlavə ödəniş edir.

San-Fransiskonun cənub mərkəzinə 48 kilometr məsafədə yerləşən facebook ofisi də yol məsafəsi səbəbiylə bəzi əməkdaşlarının yaxın ərazidə yerləşməsinə məcbur edir.

Bu şəraitlə facebookda işləyənlər iş saatı bitdikdə evlərinə rahat gedə bilər. Bəzən isə onlar işləri çox olduqda ofisdə qalıb, işlərini evlərindəki kimi rahat şəkildə görə bilir.

Facebook bu addımla kadrlarının çox yorulub, işdən evə gec getmələri kimi problemlərin qarşısını almaqla yanaşı, həmçinin, işçiləri üçün daha motivasiyalı iş şəraiti yaradır.

Şirkət bununla işçilərinin yolları uzaq olduğundan evə getmək üçün işdən tez çıxması kimi hallarını da aradan qaldırmış olur.

▣ **Sevinc TELMANQIZI**

MÜSAVAT

Son səhifə

N 218 (6832) 23 oktyabr 2017

Əsəbi qadınların daha çox qızı olur

Oğlan anası olmaq istəyən qadınların əsəbləri normalda olmalıdır. İngiltərənin Oksford Universitetinin alimlərinin dediklərinə görə, onların apardıqları araşdırmanın nəticələri belədir.

İngilis alimlər ana olmaq istəyən 300 qadını müşahidə ediblər. Məlum olub ki, döllənmə zamanı xroniki stress vəziyyətində olan qadınların qız anası olmaq şansları daha çoxdur.

Ekspərimentə cəlb edilmiş qadınların orqanizmlərində böyrəküstü vəzin ifraz etdiyi və xroniki stressin göstəricisi olan kortizol ilə beta-amilaz fermenti kimi hormonların göstəriciləri ölçülüb.

Beta-amilazanın artması insan orqanizmində adrenalinin çoxalmasına dəlalət edir ki, bu da emosional durumlarda baş verir.

Ekspəriment əsnasında qadınlar 58 oğlan və 78 qızı dünyaya gətiriblər. Orqanizmlərində kortizolun səviyyəsi yüksək olan qadınlarda qızlar daha çox doğulub. Ümumiyyətlə, belə qadınların qız anası olma şansları 75 faiz çoxdur.

Barak ruhlar dadanıb

Amerikanın Kaliforniya ştatında bir barın əməkdaşları bəyan ediblər ki, onların çalışdığı məkana ruh yerləşib. Onlar bunu sübuta yetirmək üçün videoluk hazırlayıblar. Həmin çəkilişdə aydın olmayan bir varlığın stuldan yıxılması öz əksini tapıb. Görüntülər idman stilli barın gizli kamerası tərəfindən çəkilib.

Videoyazı ViralHog adlanan idman barına aid olan YouTube kanalında nümayiş etdirilib. Rolikdə bir-birindən fərqli iki zamanda məkanda baş vermiş insidentlər yer alıb. Birinci hadisə gecə saatların-

da baş verib. Boş restoran-da naməlum bir səbəbdən bar stullarından biri yerə düşüb. İkinci videoda isə insanlarda dolu barda stul-

Barak Obamanın sevgi məktubları üzə çıxdı

Amerikanın eks-prezidenti Barak Obamanın universitet illərində uzaq məsafə münasibəti yaşadığı sevgilisinə yazdığı məktublar Amerikadakı bir universitet kitabxanası tərəfindən paylaşılıb. 1982-1984-cü illərdə yazmış olduğu məktublarda 20-25 yaşlarında olan gənc Obamanın gələcəklə bağlı narahatlıqları diqqət çəkir.

Obamanın kollecdə tələbə ikən Kaliforniyada tanış olduğu Aleksanda McNeara yazdığı 9 məktub 2014-cü ildə Emory Universitetinin kitabxanasına bağışlanıb. Kitabxana mü-

diri Rosemary Magee "çox xoş bir kompozisiyaya sahib məktublar gənc bir adamın mənə və şəxsiyyət arayışını insanların gözləri qabağına sərir. Tələbələrimizin, ümumən bütün tələ-

bələrin hiss etdiyi arzuları, narahatlıqları daşıyır" deyib. Ancaq Obama və McNearın uzaq məsafəli münasibətləri çox uzun çəkməyib. Obama 1983-cü ildəki bir məktubunda "Səni çox tez-tez düşünürəm, amma hisslərim qarışıqdır" yazır: "Görünən budur ki, ikimiz də hər zaman əldə edə bilməyəcəyimiz şeyləri istəyəcəyik. Bizi bağlayan da, ayıran da budur".

Son məktub isə Barak Obamanın həyat yoldaşı Mişelle münasibətə başlamasından 5 il öncə yazılıb. İlk məktublardan birində Obama "Səndən ötrü danxdığımı bildiyinə inanıram. Sənə olan diqqətim göy üzü qədər geniş, sənə olan etibarım deniz qədər dərin, sevgim zəngin və çox böyükdür". Məktub "Sevgiyə, Barak" imzası ilə tamamlanır.

QOÇ - Sizə dəxli olmayan məsələlərə az müdaxilə edin. Onsuz da son məqamda yardımçı olduğunuz şəxslər özünüza qarşı yönələcək. Günün ikinci yarısında yaxın qonumlarınıza mütləq baş çəkin.

BUĞA - Kifayət qədər səmərəli gündür. İşbirliyi qurduğunuz adamlarla perspektivli nəticələr əldə edə bilərsiniz. Ulduzlar daha çox maliyyə baxımından uğurlara yiyələnəcəyinizi bildirir. Elə işə tələsin.

ƏKİZLƏR - Fəaliyyətə ara verməyiniz məsləhətdir. Yaxşı olar ki, üreyinizə yaxın olan simsarlarınızla bir yerdə olasınız. Bu, daxili nişglinizi azalda bilər. Müqəddəs ziyarətgahlardan birinə getmək də olar.

XƏRÇƏNG - İxtiyarınızda bir qədər mistik gün durur. Tanrıya xoş getməyən əməllərdən çəkinin. Ulduzlar gün ərzində büdcənizin xeyli ağırlaşacağını bəyan edir. Odur ki, bəri başdan buna hazır olun.

ŞİR - İnsanlarla münasibətdə vəziyyət heç də ürəkaçan olmayacaq. Ola bilsin ki, sizə qarşı tərribat da törədsin. Hər halda tədbirli olmağınız lazımdır. Axşam xoş əhatəli qonaqlığa getməyə dəyər.

QIZ - Bütün enerjinizi məhəbbətə yönəldin. Xırda umu-küsüləri və konfliktləri qaydasına salmağa çalışın. Bunu etməsəniz, Göy qübbəsinin qəzəbinə gəlib xəstələne bilərsiniz. Böyük məsləhətə dəyər verin.

TƏRƏZİ - Ayın ən əhəmiyyətli günlərindən birini yaşayacaqsınız. Bu baxımdan fəaliyyət zəminində uğurlarınız daha çox olacaq. Sövdələşmələrdə qarşı tərəfin ədalətli mövqeyini mütləq nəzərə alın.

ƏQRƏB - Fərdi fəaliyyət prinsipində müsbət dönüş yaratmaq istəyirsinizsə, bu təqvimdən maksimum istifadə edin. Əks təqdirdə yaxın günlərdə bu şans itirəcəksiniz. Hamıya mehriban olun.

OXATAN - Yersiz lovgalıq, mənəm-mənəmlik, inamsızlıq sizə başucalıq gətirən deyil. Bu amili nəzərə alıb ünsiyyətdə olduğunuz adamlara qarşı mərhəmətli davranın. Yeni əlaqələrdən çəkinməyin.

OĞLAQ - Xeyirxah Fikir, Xeyirxah Söz, Xeyirxah Əməl - ulu Zərdüştün bu tövsiyələri nə qədər ki qəlbinizə hopmayıb, taledən mərhəmət gözləməyin. İndi seçim sizindir, başlamağa dəyər. Üreyinizə sevgi qatın.

SUTÖKƏN - Səfər və qonaqlıq üçün ideal gündür. Əgər maddi durumunuz buna imkan verirsə, yola düşməyə dəyər. Yaxşı bilirsiniz ki, sizin üçün darıxanlar və yolunuzu gözləyənlər çoxdur.

BALIQLAR - Astroloji göstəricilər şəxsi münasibətlərinizi düzəltmək üçün gözəl imkan qazanacağını bildirir. Dəvətlərdən qaçmayın. Ola bilsin ki, belə görüşlər arzularınızın əksər qismini həyata keçirsin.

Unutmayın, Tanrı ulduzlardan daha yüksəkdə durur!

Kişi koollektivlərində çalışmaq qadınlarda xroniki stress yaradır

Amerika alimləri müəyyən ediblər ki, kişi koollektivlərində işləyən qadınlar xroniki stressdən əziyyət çəkir. Bu xanımlar daim sosial təcrid, seksual təqib, bacarığından şübhə etmək və karyerada irəliləmək imkanının olmaması kimi problemlərə məruz qalır. Araşdırmanın nəticələrində qeyd edilir ki, kişi həmkarlar qadınlara məhəl qoymur və ya, əksinə, onlara daha çox diqqət ayırırlar. Bununla əlaqədar yaranan xroniki stress müxtəlif xəstəliklərə səbəb olur və vaxtından əvvəl ölüm riskini artırır.

Mütəxəssislər tədqiqat zamanı hər gün kişi koollektivlərində çalışan iştirakçı qadınların orqanizmlərində kortizolun (stress hormonu) səviyyəsini ölçüblər. Məlum olub ki, başqaları ilə müqayisədə belə koollektivlərdə işləyən qadınların stress səviyyəsi gün ərzində tez-tez dəyişikliyə məruz qalıb.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Təsisçi: Rauf ARİFOĞLU
Baş redaktorun birinci müavini:
Azər AYGAN

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-cü məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Redaktor:
Zahid SƏFƏROĞLU

Lisensiya N: B 114
SAYI: 5.100

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dəqiqə" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.